Влада - Радам !

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України ◆ № 61 (561) ◆ Четвер, 2 квітня 1993 року ◆ Ціна 15 крб.

НОВОБУДОВИ НЕ САД, АЛЕ ТАКОЖ НАДИХАЮТЬ

Позавчора Голова Верховної Ради України Іван Плющ, представник Президента в Києві Іван Салій та голова міської Ради Василь Нестеренко побували на кількох новобудовах Дарницького району столиці. Візит спричинило... успішне виконання планів колективом будівельно-монтажної фірми «Дарниця», яка входить до корпорації «Київміськбуд».

— Оглядаючись на минуле, важко сказати, що виконання планів поліпшує життя людей,— зізнався Іван Степанович широким журналістським масам, що проводжували вихід високих осіб «у народ».— Але показники корпорації дуже красномовні — ось вони перед нами.

«Перед нами» здіймалася догори багатоповерховими коробками сіра панорама Харківського масиву. Ця сірість може відлякувати людей, розпещених краєвидами Печерська чи Хрещатика, але тисячі тих, хто десятиліттями чекає на жаданий ордер, нетерпляче підганяють будівельників. У тяжкий для нашої економіки час, коли все навколо, здається, летить шкереберть, корпорація «Київміськбуд», а з нею й фірма «Дарниця», не тільки зберегли будівельну програму, а й значно збільшили обсяг робіт — на 20 відсотків. За цією «бездушною» цифрою — 22 тисячі квартир!

Крім житлових будинків, з-під кельми «Дарниці» народжуються, даруйте за термін «ретро», об'єкти соцкультпобуту. Саме вони й привернули увагу Голови

(Закінчення на 2-й стор.).

І РИНОК МИ ЗБУДУЄМ ЗА ПРОГРАМОЮ!

Постановою Кабінету Міністрів України затверджено Програму державної підтримки підприємництва в Україні та Комплексний план її реалізації на 1993 рік.

Програма є складовою частиною комплексу заходів щодо сприяння розвитку ринкових відносин та виходу України з економічної кризи і включення її до системи світових господарських зв'язків. Основна мета Програми — реалізація державної політики, спрямованої на захист і підтримку підприємництва, передусім у приватному секторі економіки, створення правових і організаційно-економічних умов для цього розвитку та формування механізму державного регулювання і координації підприємницької діяльності. Для виконання Програми Кабінетом Міністрів України щорічно затверджується комплексний план її реалізації.

У Програмі визначено основні напрями підприємницької діяльності, що мають загальнодержавне пріоритетне значення. Серед них — виробництво, переробка та зберігання сільськогосподарської продукції; обслуговування агропромислового комплексу; виробництво товарів народного споживання, продуктів харчування і надання комунально-побутових послуг населенню; виготовлення будівельних матеріалів, розвиток індивідуального житлового будівництва; виробництво засобів медичного призначення; розробка та впровадження у виробництво новітніх досягнень науки і техніки; виробництво нових видів продукції, що заміняє імпортну.

(Закінчення на 2-й стор.)

У ЧОРА Голова Верховної Ради України І. Плющ прийняв Надзвичайного і Повноважного Посла Швейцарської Конфедерації в Україні А. Камера на його прохання.

Під час розмови глава українського парламенту і швейцарський посол обговорили перспективи розвитку двосторонніх відносин, а також кредитної підтримки західними державами нашої економіки. Торкнулися питань, що становлять взаємний інтерес.

НА ЗНІМКУ: під час перебування І. С. Плюща на одній з новобудов Дарницького району.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

НАРАДА В СЕВАСТОПОЛІ

2—3 квітня у м. Севастополі Служба Президента України з питань внутрішньої політики за участю Служби Президента України з питань територій проводять нараду заступників представників Президента України в областях, у Києві і Севастополі та працівників обласних державних адміністрацій, які відповідають за внутрішньополітичні проблеми, зв'язки з громадськістю та гуманітарні питання. У роботі наради також беруть участь представники уряду України.

Планується обговорити та проаналізувати суспільно-політичну ситуацію в Україні, особливості її розвитку в регіонах, проблеми політичного діалогу й обміну досвідом співпраці державних адміністрацій з представниками різних політичних та громадських організацій.

ДОНБАС: ШАХТАРІ НЕ ХОЧУТЬ, ЩОБ З НИХ «ВИПУСКАЛИ ПАРУ»

Активна агітація за проведення, починаючи з 2 квітня, чергового страйку, яка розгорнулася останніми днями в Донбасі, схоже, не вплинула на тих, хто безпосередньо трудиться в лавах. Принаймні, ще вчора до полудня шахтарські колективи «Красноармійськвугілля», «Добропільвугілля», «Артемвугілля» та інших відповідали на дедалі дужчі заклики красномовною мовчанкою, яку співголова донецького осередку незалежної профспілки гірників М. Крилов прокоментував так: «З нас просто хочуть випустити пару». Чіткіше висловився з цього приводу ветеран шахтарського руху з виробничого об'єднання «Червона зірка» П. Свинцицький, який вважає, що в цій ситуації «страйк вигідний тільки для директорського корпусу».

НАВВИПЕРЕДКИ ДО... ПРІРВИ

Нотатки з прес-конференції віце-прем'єра Юлія Іоффе

Популярності, як зауважив Юлій Якович, можна досягнути двома шляхами: результативною роботою або критикою всіх і вся. Судячи з останніх подій, профспілкові лідери гірників обрали останнє. Та воно й не дивно, адже руйнувати багато легше, ніж будувати. А що страйки — процес руйнівний, напевне, вже ні у кого не викликає сумнівів.

Відзначаючи справедливість багатьох вимог шахтарів, віце-прем'єр водночас наголосив, що більшість із них вже виконано. Над реш

(Закінчення на 4-й стор.).

ЗАЯВА МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Останнім часом Міністерством оборони Російської Федерації в односторонньому порядку вживається заходів, які не сприяють нормальній ситуації навколо питання про розбудову ВМС України і ВМФ Росії на базі Чорноморського флоту.

Ялтинська Угода, на яку пішла Україна саме заради такої ситуації, постійно порушується Міністерством оборони Росії.

Виступаючи весь час за дотримання цієї Угоди, Міноборони Росії перекручує тлумачення головних принципів, що там закладено, поширює своє власне бачення необхідності існування перехідного періоду, ставить завдання керівництву Чорноморського флоту на зміну організаційно-штатних структур, скорочення частин, зняття із зберігання бойової техніки, передислокації її тощо.

За наказами із Москви кораблі флоту із українськими громадянами виконують невідомі завдання в районі грузинсько-абхазького збройного конфлікту.

Не враховуючи інтереси держави перебування і без узгодження з Міністерством оборони України командуванням флоту за вказівками з Москви сплачується грошове утримання особовому складу, що проходить службу на Чорноморському флоті, за російськими тарифами і з урахуванням курсу карбованця до рубля.

Це відбувається в умовах, коли Україна фінансує флот із свого бюджету і діє Ялтинська Угода щодо неприпущення односторонніх дій.

Держава вимушена нести неабиякі збитки, а особовий склад, що проходить службу у ВМС України, зазнає моральних втрат.

Міністерство оборони України вважає неприпустимим порушення Ялтинської Угоди, що призводить до розпалювання ворожнечі між людьми у армії, завдають моральної шкоди і матеріальних збитків нашій державі, фактично виводять Чорноморський флот із-під керівництва Президентів України і Росії.

Міністерство оборони України вивчає зараз численні пропозиції щодо підготовки звернення до Верховної Ради України про можливість розглянути питання щодо припинення дії Ялтинської Угоди від 3 серпня 1992 року.

НОВОБУДОВИ НЕ САД, АЛЕ ТАКОЖ НАДИХАЮТЬ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Верховної Ради та осіб, що його супроводжували.

Представник Президента в Дарницькому районі Валерій Кір'ян насамперед показує гостям розкішний подарунок будівельників — знамениту на всю Дарницю школу № 303. Знамениту двома чудовими спортзалами і двома басейнами. Відвідувати його мають можливість не тільки школярі-гості, а й діти всього мікрорайону (в мікрорайоні 13 тисяч жителів). Але можливостями, зітхають учителі, а бажання в дітей не дуже багато, навіть на уроки фізкультури неохоче ходять.

— Може, не хочуть без «адідасів»? — припустив Іван Степанович.— Через те й хворіють, що фізкультурою нехтують.

До речі, за рік функціонування школи, «продала» кореспондентам одна з учительок, басейнами ніхто не користувався — немає тренера. А будівельники старалися...

Біля ще одного об'єкта — лікарні № 1 Дарницького району — відбувся імпровізований мітинг. Голові Верховної Ради довелося не тільки відкривати першу чергу лікувального комплексу, а й «таємниці» державної політики України: чому більше не хочемо по-братськи ділитися з Росією, а тільки порівну, чому не розганяємо спекулянтів з «Патенту» та численних комерційних «шопів».

Керуючий корпорацією Володимир Поляниченко не зупинився «на досягнутому»: показав прибулим «перспективу» — будівельні майданчики, які незабаром перетворяться на висотні житлові будинки та нові об'єкти соціально-культурного призначення.

— Ось тільки приватники заважають,— і показав рукою на село Позняки, затиснене з усіх боків модерними мікрорайонами міста.

Але Голова Верховної Ради такої «перспективи» не сприйняв: «Може, в нас так гостро і не стояло б питання з житлом, якби ми в минулому не зачіпали таких сіл. Ідемо весь час догори, а під бульдозерами гинуть не тільки добротні хати, а й страждають душі людей».

Візит до Дарниці високих осіб, звичайно, локальна подія. Куди менша за, скажімо, культпохід парламенту до Ботанічного саду минулої весни. Але не тільки запах бузку потрібний для стимулювання працездатності державних діячів. Запах фарби також годиться. Особливо, коли та фарба опинилася в дефіциті.

Людмила КОХАНЕЦЬ, спеціальний кореспондент «Голосу України».
Фото **Олександра КЛИМЕНКА.**

ЗУСТРІЧІ НА КАНАДСЬКІЙ ЗЕМЛІ

З 21 по 30 березня ц. р. у Канаді перебував перший заступник Голови Верховної Ради України В. В. Дурдинець, голова Комісії Верховної Ради України у питаннях соціальної політики та праці М. П. Білоблоцький та начальник управління державного протоколу МЗС України О. М. Дяченко. Метою їх приїзду було проведення зустрічей з парламентськими і урядовими колами Канади для висвітлення ситуації в Україні та програми дій її керівництва у внутрішній та зовнішній політиці.

В Оттаві відбулась зустріч з прем'єр-міністром Канади Б. Малруні, бесіди з міністром закордонних справ Б. Макдугал, окремі бесіди із співробітниками міністерств закордонних справ та оборони Канади, в яких брав участь посол України в Канаді Л. Г. Лук'яненко. Ці зустрічі було використано для роз'яснення внутрішньої політики і зовнішньополітичних пріоритетів України. Обговорювались актуальні питання українсько-канадських відносин, була подана реальна картина стосунків України із сусідніми державами. Великий інтерес у канадських співрозмовників викликав стан підготовки до ратифікації парламентом України договору СТАРТ-1 та інших документів. Відбулася також розмова з керівництвом «Канейдіон Банк ноут компані», гості ознайомилися з роботою фірми, де виготовляють українську валюту.

У парламенті Канади відбулись зустрічі зі спікером палати громад Д. Фрейзером, головою сенату Г. Шарбонно, дискусії з членами постійних комісій у закордонних справах, з оборони та у справах ветеранів. Делегація була присутня на одному із засідань парламенту Канади.

25—26 березня В. В. Дурдинець та М. П. Білоблоцький взяли участь і виступили з доповідями на міжнародній конференції «Перехідний період і мир у Східній Європі», яку проводив в Гамільтоні Макмастерський університет.

У Торонто В. В. Дурдинець узяв участь у прес-конференції для українських журналістів з нагоди відкриття Генерального консульства України. Відбулися також дві зустрічі з українською громадськістю міста, на яких В. В. Дурдинець та М. П. Білоблоцький розповіли про сучасну політичну і соціально-економічну ситуацію в Україні та перспективи розвитку країни.

Прес-центр Верховної Ради України.

У постійних комісіях Верховної Ради

БЮДЖЕТ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ

П'ять століть тому негазифікована й неелектрифікована Східна Європа переживала бурхливий розвиток націй, торгівлі й капіталістичних відносин.

І тоді сіяли й збирали врожаї. Не було гербіцидів, пестицидів, мінеральних добрив та багато іншого. Ну от як зараз. Передбачений індикативним планом соціально-економічного розвитку валовий збір зернових обсягом 46,3 мільйона тонн нереальний, як вважають члени постійної Комісії з питань планування, бюджету, фінансів та цін Андрія Печерова. Їхній прогноз — 30—35 мільйонів тонн. Цікаво, що більше напрокурували напередодні вчені, які займаються дистанційним (супутниковим) зондуванням агрохімічних ресурсів — 3741 мільйонів тонн.

І в далеку епоху Відродження брали й давали гроші на проценти. Бувало, що потрапляли до боргової ями, ставали банкрутами. На засідання Комісії віце-прем'єр-міністр економіки Віктор Пинзеник приніс звістку про те, що в Кабінеті міністрів уже є список банкрутів нинішньої епохи Відродження. Та вони не поповнять лав безробітних, а їхні підприємства буде викуплено через аукціцну торгівлю більш адаптованими до ринку господарями.

Будь-яка епоха Відродження завжди пов'язана з боротьбою між старим і новим, розпалюванням пристрастей, зухвалістю поглядів і думок. Це час, коли скидають і створюють авторитети. Номенклатура — поза грою!

Чому на Комісії Верховної Ради доповідає не міністр економіки, а його заступник!? А викликати його сюди! Приїхав. Послухав. Подивувався: дехто тут плутає податки з оплатою за послуги, а поточну індексацію цін з індексацією за календарним роком. Сказав те, що мав сказати: хліб, якого не вистачає до нового врожаю, одержимо з Америки, кредитів від Росії чекати нічого, уряд складав бюджет без урахування реальних цін на газ, запропонованих Росією, — по 27,6 тисячі карбованців за 1 тисячу кубометрів. Лише остання обставина може збільшити дефіцит бюджету з 2,1 трильйона карбованців до 5,6 трильйона карбованців (виходячи з курсу рубля до карбованця, розрахованого через біржовий курс долара).

Підбивав рису міністр фінансів Григорій П'ятаченко. Так, дефіцит бюджету України в 1993 році оцінюється у 2,1 трильйона карбованців, що становитиме 15,5 відсотка внутрішнього національного продукту. На сьогодні 11 областей потребують прямих фінансових субвенцій. Доходна частина бюджету втратила істотні надходження від податків на добавлену вартість і прибуток, у видатковій частині значне місце посідають військові витрати. Мінфін от-от «народить» інструкцію щодо віднесення затрат на собівартість продукції.

Міністра фінансів, як і міністра економіки, запитували затято, доки мова не зайшла про комерційні банки. В епоху Відродження вони, як завжди, добиваються успіху малою кров'ю. Дають кредити під зерно, цукор — і стрижуть купони (прошу не плутати з асигнаціями, що ходять поза стінами комерційних банків. — **Авт.**). Одне слово, перепало банкірам.

А члени Комісії пообіцяли супровести проект бюджету на розгляд Верховної Ради «суворими» висновками. Як, утім, і проект індикативного плану соціально-економічного розвитку на 1993 рік.

Хотілося б, щоб нинішню епоху Відродження довго пам'ятали, як ту, першу. Щоправда, у нас немає свого Мікеланджело. А якби був?! Де той «Папа», який зумів би розумно розрахувати й оплатити його роботу?!

Сергій ВЛАД.

І РИНОК МИ ЗБУДУЄМ ЗА ПРОГРАМОЮ!

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Для формування правової бази розвитку і підтримки підприємництва мають бути встановлені в законодавстві України чіткі правові гарантії, які б забезпечували свободу і захист підприємницької діяльності, розвиток конкуренції. Серед них — перегляд законодавства в метою скасування положень діючих нормативних актів, що гальмують розвиток приватної ініціативи та підприємництва; встановлення в законодавстві додаткових санкцій за дії, що завдають збитків підприємництву; розкрадання, здирство (рекет), примушення прийняття рішень, які не відповідають інтересам підприємців, розголошення комерційної таємниці тощо.

Програмою передбачено удосконалення діючої системи фінансування, кредитування і страхування господарської діяльності, яка б забезпечила рівний доступ усім суб'єктам господарювання до фінансово - кредитних ресурсів за умови зворотності і прибутковості їх надання. Зокрема, мають бути запроваджені: пільгове оподаткування прибутку та пільгові умови кредитування суб'єктів малого бізнесу, що діють у пріоритетних напрямах підприємницької діяльності, визначених Програмою; пільгове оподаткування малих приватизованих підприємств; пільгове кредитування іноваційних та експортно - орієнтованих проектів; виділення квот та пріоритетного продажу Національним банком кредитних ресурсів комерційним банкам, які кредитують підприємців на пільгових умовах та інше.

Підприємництво матиме в боку держави відповідне матеріальне забезпечення. При цьому створюватимуться умови, щоб збільшувати виготовлення устаткування для сфери підприємництва шляхом створення нових потужностей по виробництву його у державному секторі за рахунок централізованих асигнувань на виготовлення заводів модулів і ліній малогабаритного устаткування замкнутого технологічного циклу.

Підприємцям надаватимуться можливості для ефективного використання незавантажених виробничих потужностей та службових приміщень. На конкурсній основі їм реалізуватимуться об'єкти незавершеного будівництва і нежилі приміщення, невстановлене обладнання державної власності. В оренду (лізинг) здаватимуться незавантажені виробничі потужності державних підприємств. Підприємцям, які діють у пріоритетних напрямах, продаватимуться майно та виробничі ресурси на пільгових умовах.

Для формування ринкової інфраструктури підприємництва передбачається розвиток мережі товарних і спеціалізованих бірж, зокрема, фондових та нерухомості, ярмарків, акціонерних та інших форм торгово - посередницької діяльності на базі роздержавлення і приватизованих постачальницько - збутових підприємств та організацій. Розширяться сфери лізингових і прокатних послуг. Формуватиметься розвинута мережа інститутів фінансування, кредитування і страхування підприємницької діяльності на основі значного розширення недержавного сектора в банківській та фінансово-кредитній справі, вільного руху капіталу через банки, створення інвестиційних та холдингових компаній.

Визнано за необхідне розробити заходи для зовнішньоекономічної діяльності підприємництва, по обмеженню державної монополії у цій галузі. Важливо створити Національний центр підтримки зовнішньоекономічної діяльності малих та середніх підприємств, мережу регіональних інформаційно - консалтингових центрів з питань розвитку зовнішньоекономічної діяльності, забезпечення через них вільного доступу до зовнішньоекономічної інформації, включаючи вихід до іноземних і міжнародних інформаційних мереж і банків даних. Мають бути зменшені ставки мита на експорт товарів і послуг власного виробництва та на імпорт сировини, матеріалів, комплектуючих виробів і обладнання для власного виробництва для суб'єктів приватного підприємництва, які беруть участь у виконанні державних програм.

Слід створити Український фонд розвитку та стимулювання експортної діяльності малих підприємств, запровадження системи пільг банкам та іншим фінансово - кредитним інституціям, які надають гарантії малим підприємствам під комерційні позики іноземних банків.

Програмою передбачено створення національної системи підготовки кадрів для підприємницької діяльності та нових інформаційних структур, включаючи автоматизований фонд інформаційного забезпечення потреб підприємництва та інше.

Контроль за виконанням постанови покладено на Державний комітет України по сприянню малим підприємствам і підприємництву.

ЧИ ШИРОКЕ ВІКНО У СВІТ?

Голова Одеської міської Ради народних депутатів Леонід Чернега — про проблеми зовнішньоекономічної діяльності міста

— На території Одещини, наскільки мені відомо, зареєстровано десь 370 підприємств за участю іноземних інвесторів з 53 країн світу. А це — близько третини всіх фірм України. І більшість СП діють саме в Одесі. Виходить, Леоніде Олексійовичу, тутешній клімат їм особливо до вподоби?

— Власне, коли два століття тому Одесу почали споруджувати, то у «высочайшем указе» як було сказано? «Уважая выгодное положение... при Черном море и сопряженные с оным пользы, признали мы нужным устроить тамо военную гавань купно с купеческой пристанью». Отже, ще тоді, окрім військового призначення міста, наголошено на його ролі і як своєрідного вікна для розвитку торговельно-економічних зв'язків з іншими державами. Нині за умов демократизації зовнішньоекономічної діяльності ота роль Одеси дедалі посилюється. Причому реалізувати свої неабиякі можливості в цій сфері місто тепер прагне не тільки через Чорноморське морське пароплавство, через порт, як це було донедавна, а й через спільні підприємства. Їх у нас на сьогодні близько 300. Не буває жодного засідання виконкому, де б не реєстрували все нові й нові.

Цьому передує, зрозуміло, немала робота. Віднедавна ми взяли на себе реєстрацію СП, перебравши ці функції від районних Рад. Чому? Бо там, по-перше, часто-густо зволікали, відштовхуючи тим самим іноземних підприємців і бізнесменів. По-друге, не завжди могли компетентно й глибоко вивчити можливості й наміри засновників спільних підприємств. А це, бувало, призводило до того, що останні, вихопивши на пільгових умовах дивіденди, припиняли свою діяльність, нічого по суті не давши місту, державі. Ми ж створили спеціальну комісію, яка протягом одного місяця все ретельно вивчає, перевіряє, а потім вносить свої пропозиції на розгляд виконкому. Міська Рада, окрім того, надає СП нежитлові приміщення під офіси й виробництва, наділяє їх правом (за певну платню, зрозуміло) користуватися міською інфраструктурою, виділяє земельні ділянки під нове виробництво.

— І бізнесмени, підприємці яких країн насамперед виявляють бажання співробітничати?

— Всіх не перерахувати, бо їх уже близько 50, але найбільше СП створили спільно з нашими співгромадянами німці, італійці, болгари, американці, австрійці, росіяни, поляки. Прагнуть розвивати зв'язки з нашим містом і Китай та Індія, Японія й Угорщина, Франція й Туреччина... Можна назвати спільні підприємства, які й уставний фонд мають солідний, і справу роблять досить корисну. Так, українсько-американська «Таврида» зайнялася переробкою відходів чорних та кольорових металів, українсько-болгарське СП споруджує в місті житло, а українсько-російське — комплекс для оздоровлення людей на березі Чорного моря. Є спільні виробництва з випуску кранів на пневматичному ходу, алюмінієвих будівельних конструкцій, мінеральних добрив, цукру, швейних виробів. Такий ось показовий штрих: якщо загалом наша промисловість допустила торік спад виробництва, то на СП спостерігалося неабияке його нарощування: продуктивність праці тут була у 2,7 раза вищою.

— Ви називаєте виробників. Але ж, знаю, поки що серед спільних підприємств переважають ті, що займаються посередницькою діяльністю: там купив — тут продав і навпаки.

— Не заперечую. Та, погодьтеся, за нашої бідності на товари народного вжитку комерційна діяльність зовсім не зайва. Вона залишатиметься й надалі. Водночас, сподіваюсь, дедалі більше превалюватиме все-таки виробництво. Це сприятиме притоку капіталів для налагодження випуску всього необхідного в нас, на місці, забезпечить впровадження найсучасніших технологій, надасть нові робочі місця. На жаль, ситуація в державі, у місті поки що не зовсім сприяє виникненню саме таких СП.

— Що ви маєте на увазі?

— Прийшли оце до мене представники українсько-німецького СП, яке відкрило магазин, що реалізує товари народного вжитку в нашому найвіддаленішому районі — селищі Котовського. Німецькі бізнесмени запитують: що маємо робити з отими українськими купонами? Спільно вихід, хай тимчасовий, знайшли: вкладатимуть їх у розширення торговельних площ. Але ж, зрозуміло, треба швидше переходити до конвертованості нашої національної валюти. Ті ж німці готові, щоб не возити товари зі своєї країни, налагодити виробництво багатьох з них тут, в Одесі, та поки що остерігаються вкладати великі капітали. І так — не тільки вони. Стримує вплив іноземних інвестицій, розвиток спільних підприємств і незадовільний стан інфраструктури в місті, ненадійність зв'язку й транспорту. Проводили он в Одесі засідання Чорноморського клубу, так делегація з Туреччини не змогла потрапити на нього, бо добиралася до нас літаком аж через Москву, а там якраз негода. Ні, бізнесмени не хочуть гаяти час через те, що треба тижнями добиратися туди-сюди, що не мають змоги негайно переговорити по телефону, відправити факс в будь-яку точку планети, не хочуть терпіти незручності і через відсутність гарячої води тощо. І держава, коли вона хоче по-справжньому розвивати зовнішньоекономічні зв'язки, мала б зважити на це.

РАДА СЬОГОДНІ І ЗАВТРА

— Але ж, Леоніде Олексійовичу, багато що з перерахованого — то, начебто, в компетенції місцевих органів влади.

— Погоджусь. Нам дещо вдається зробити за рахунок позабюджетних фондів, на кошти тих же іноземних інвесторів. Однак, коли покладати на місцеву владу розв'язування проблем, про які мова, то й можливості її слід розширити. Ось вам приклад. У 1992 році державні підприємства міста перерахували різних платежів на суму 35 мільярдів карбованців. Куди вони пішли? Місто в усякому разі обійшлося власними 7 мільярдами. Та їх вистачило, щоб лиш вижити. Хай з отих 35 мільярдів щось повернулося дотацією сільському господарству нашої області — це потрібно, розуміємо. Та якби місто одержало 7—10 мільярдів зароблених карбованців, то могло б багато-таки зробити: і у справі водо- і електропостачання, щоб поліпшити зв'язок, розв'язати шляхові і транспортні проблеми тощо.

— Власне, домагаючись створення в Одесі вільної економічної зони, ви, напевно, сподіваєтесь, що тоді зможете створити кращі передумови для активнішого залучення іноземного капіталу?

— Безумовно. Законодавчі пільги, що сприятимуть накопиченню містом більшої, ніж нині, частини зароблюваних ним же коштів, дадуть змогу докорінно поліпшити насамперед інфраструктуру Одеси. Що, в свою чергу, приверне нових інвесторів — на користь не тільки міста, а й усієї України.

— Коли вже мова про ВЕЗ, проект закону про яку нині розглядають урядові структури, то якими бачаться вам у майбутньому місце й роль вашої Ради? Адже ділити владу доведеться, очевидно, з адміністрацією зони.

— Щодо Одеської вільної економічної зони загалом, як територіального утворення, яке не виноситься за межі державного митного кордону, де тільки створюється режим особливого сприяння розвитку підприємництва й бізнесу, то тут ми пропонуємо створити Координаційний комітет міської Ради народних депутатів, який би піклувався проблемами ВЕЗ. І це аж ніяк не буде якимись путами для неї, як твердить дехто. Навпаки, комітет зможе оперативно, не очікуючи, скликання чергових сесій Ради, розглядати й вирішувати всі ті питання, які вона йому делегує. Коли ж адміністрація ВЕЗ діятиме сама по собі, а Рада народних депутатів — сама по собі (а саме таке дехто пропонує), то неминучі неузгодженість під час розгляду невідкладних завдань, прийняття рішень, які не на користь мешканцям міста, протистояння, конфронтація. Кому ж це потрібно?

Запропонований проект закону про ВЕЗ в Одесі передбачає також можливість створення в місті окремих локальних зон зі своїм правовим режимом, де справді діятимуть окремі адміністрації. Та в їхні повсякденні справи міська Рада й не думає втручатися, як нині не робить цього стосовно, скажімо, державних виробничих об'єднань, акціонерних компаній чи тих же спільних підприємств. Хай тільки справно платять податки, роблять обумовлені законами відрахування, додержують екологічної безпеки і таке інше.

А надії на ВЕЗ великі. Бо оті сотні сьогоднішніх СП, коли відверто, поки що на благополуччя міста істотно вплинути не можуть. Та й ЧМП — одна з найбільших у світі судноплавних компаній, могутній Одеський порт, потужності яких могли б задовольнити експортно-імпортні потреби не лише України, а й інших держав СНД, використовуються нині, м'яко кажучи, далеко не повною мірою. Одеса, завдяки своєму місцерозташуванню, своїм можливостям, своїм традиційним зв'язкам може й повинна відігравати в міжнародному розподілі праці, в інтегруванні України в світове економічне співтовариство значно більшу роль, ніж це було досі. І сама жити, зрештою, буде краще, і нашій незалежній державі давати буде більше.

Інтерв'ю взяв **Георгій ВОРОТНЮК,**
власний кореспондент «Голосу України».
Одеса.

Аграрний огляд

ПОСІВНА «КАМПАНІЯ», КАБІНЕТНІ «БАТАЛІЇ»

— Почалася... Рушила... Понеслася!.. — Це про посівну, що, незважаючи на часту зміну політичних і кліматичних умов, таки розпочалася в Україні. А навздогін їй — безліч далеко не риторичних запитань, на які чомусь ніхто не збирається відповідати. Як же без пального?.. А без гербіцидів?.. Без міндобрив?.. Без запчастин?..

За даними УкрНДПТІ-Агроресурси, середня врожайність озимої пшениці передбачається на рівні 1991 року. Урожай кукурудзи фахівці інституту прогнозують також не вищий, ніж за 1981—1991 роки. В цілому ж валовий збір зерна за цим прогнозом може становити цього року 37—41 мільйон тонн.

— Звичайно, прогноз має імовірний характер, — зізнається заступник директора інституту Володимир Дем'янчук. — Його вірогідність — від 70 до 75 відсотків. Могла б бути й вищою, та не вистачає коштів на дослідження...

А головне, додамо, — цей прогноз враховує лишень агрометеорологічні умови і не передбачає всю «репту».

Скаржиться на погоду й віце-прем'єр-міністр з питань агропромислового комплексу Володимир Дем'янов.

— Дуже багато залежатиме від кліматичних умов, — вважає Володимир Васильович. — Два попередні роки були дуже важкими для України. Торік на півдні все вигоріло. Якби цей рік був хоча б помірним, ми змогли б зупинити спад виробництва в агропромисловому комплексі...

Вважаючи паливну проблему на сьогодні основною, віце-прем'єр запевняє, що всі інші, пов'язані з посівною, уряд практично розв'язав. Пального ж, на думку Володимира Дем'янова, вистачить на 20—25 днів інтенсивних робіт.

А голова постійної Комісії Верховної Ради з питань агропромислового комплексу Анатолій Чепурний вважає, що пального в Україні — на 6—8 днів роботи. И миттю не замислюючись, «зліквідувавши» фірму «Украгробізнес», Анатолій Григорович стверджує, що необхідні селу гербіциди «до сьогодні не розвезені по господарствах» («ГУ» № 55 за 25 березня 1993 року).

— «Украгробізнес» не в змозі ліквідувати навіть голова Комісії Верховної Ради, бо це — комерційна структура, а ліквідувати її можуть тільки засновники, повідомили мені в «Украгробізнесі». — Наша фірма лише припинила діяльність у цьому напрямі, бо була позбавлена раніше виданих їй ліцензій і, як наслідок, можливості працювати за вже апробованою схемою. «Украгрохім», отримавши пестициди на суму понад 75 мільйонів доларів, які були власністю нашого акціонерного товариства, пропонує їх селянам за купони. Але ж підрахунки показують, що розраховуватися за схемою «Украгробізнесу» продукцією господарствам вигідніше, бо це втричі дешевше...

Якщо у віце-прем'єра Володимира Дем'янова хоча б є бажання якось впливати на ситуацію, то що думає і над чим працює міністр сільського господарства та продовольства України Юрій Карасик і все його міністерство, сказати важко. З республіканської преси ж видно єдине: Юрій Михайлович на чаці успішно бореться з тим же «Украгробізнесом».

Мабуть, ще більше загострить ситуацію Асоціація фермерів України, яка 6 квітня збирається пікетувати і уряд, і парламент України, вважаючи, що не виконані вимоги четвертого з'їзду фермерів.

Хочуть вони перш за все землі! А потім — техніки, пального, гербіцидів, міндобрив... Одне слово, всього того, чим має бути забезпечене сільське господарство України, щоб посівна черговий раз не перетворилася в «кампанію». І чим уряд за всіма кабінетними «баталіями», на жаль, не може забезпечити повною мірою ні фермерів, ні сільське господарство України в цілому.

Юрій НЕСТЕРЯК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Продиктовано в номер

ЗАГРОЗА СТРАЙКУ

30 березня Президія ради профспілок залізничників та транспортних будівельників України розглянула соціально-економічну ситуацію на транспорті. Там, зокрема, було зазначено, що стрімке зубожіння, невпевненість у завтрашньому дні підвели залізничників до межі, від якої недалеко до значних соціальних і трудових конфліктів.

Після зустрічі в кінці січня керівників галузі і профспілки з Президентом України, Прем'єр-міністром України, Головою Верховної Ради України якихось помітних позитивних змін не відбулось. Становище погіршилось. Лише у лютому доходи залізниць з причин, від них не залежних, зменшились на 20 відсотків, настільки швидко зменшується і заробітна плата.

На тих напрямках, де використовується дизельне паливо, рухаються поки що лише пасажирські поїзди. Внаслідок цього десятки тисяч залізничників залишились без роботи.

Наближається літнє перевезення людей, а нічим ремонтувати колію, отже, ніхто не може гарантувати безпеку життя пасажирів.

Президія Ради профспілок прийшла до висновку, що єдиним засобом привернути увагу уряду та інших владних структур країни до залізничного транспорту, аби не допустити його повного розвалу, є страйк. 20 квітня ц. р. відбудеться пленум Ради профспілки, на якому буде прийнято остаточне рішення про доцільність оголошення загальногалузевого страйку.

ПОСТАНЦІ ЗГАДАЛИ МИНУЛЕ

П'ятдесят років тому два відділи УПА під командуванням Олексія Брися розпочали штурм міста Горохове на Волині, який утримували німецькі окупанти. Бій тривав цілу ніч, було захоплено багато зброї, військової техніки і медикаментів. Повстанці втратили вісім чоловік вбитими та сім пораненими. Втрати ворога — кілька десятків чоловік. З нагоди 50-ї річниці в Горохові відбувся мітинг жителів міста, на майдані біля символічного хреста відправлена панахида по всіх, хто загинув за незалежність України.

СТАВ КОСМОС БЛИЖЧИМ

Спілка офіцерів Кіровоградщини уклала договір про співробітництво з підмосковним центром підготовки космонавтів імені Гагаріна. Правда, йдеться про економічну сферу, а не про освоєння навколоземного простору. Спілка офіцерів потребує коштів на здійснення своїх соціальних програм, а космічному відомству потрібні транспортні послуги. Ось тут і зголилися професіонали-військові, що працюють в МП «Авіа-190».

ТОРГУЄ ОБЛАДМІНІСТРАЦІЯ

Чернігівська обласна адміністрація провела перші конкурсні торги об'єктів, які будуватимуться за кошти чорнобильської програми. Будівельні організації виборювали право ощадливо і вчасно будувати школу в селі Хмільниці, терапевтичний корпус лікарні в Козельці тощо. Переможці «Чернігівбуд», «Облагробуд» та інші у разі виконання зобов'язань матимуть пільгове преміювання, підвищену заробітну плату.

НЕ ЧЕКАЛИ

Тільки протягом одного рейду, який здійснили спецзагін міліції «Беркут» і окремий осавульський підрозділ «Сокіл» (козацьке формування) на центральному колгоспному ринку Запоріжжя, затримано вісімнадцять чоловік за незаконну торговельну діяльність. Заборонених для торгівлі товарів вилучено на суму понад 2700 тисяч карбованців. Здебільшого, це — лікарські препарати, горілчані та тютюнові вироби.

ЗАВТРА — «ДІТИ УКРАЇНИ», А СЬОГОДНІ?

Актуально

«Якому сокові: манго, банановому, ківі (перелік довгий. — АВТ.) віддає перевагу ваш малюк?». З усією щирістю відповісти на це й ще безліч запитань невдовзі доведеться молодим батькам, які живуть у Шевченківському й Дніпровському районах Києва, містах Маріуполі, Дніпродзержинську й Івано-Франківську.

Ці населені пункти визначено для широкомасштабного спостереження за здоров'ям дітей та впливом на нього різних чинників. Дослідження починаються одночасно в 14 європейських країнах. У нас під назвою «Діти України».

Медики зосередять увагу на жінках, які стануть на облік у зв'язку з вагітністю цього й наступного року, їхніх сім'ях, а також обіцяють протягом семи років тримати під контролем здоров'я й розвиток їхніх дітей. Мами й тата з допомогою лікарів і самостійно муситимуть заповнити двадцять книжок-запитників. Найцікавіше, що запитання для всіх учасників експерименту, незалежно від країни, однакові. «Ми лише трохи адаптували їх до наших умов», — зауважила директор програми «Діти України», директор Українського науково-дослідного інституту педіатрії, акушерства і гінекології Олена Михайлівна Лук'янова. І справді, чи у багатьох наших малят сьогодні є можливість вередувати, вимагаючи замість осетрини крабів? Який вибір, коли не вистачає навіть молока, сиру, масла?

Та зрештою, харчування — лише один з аспектів. Є й інші. Пригадую, недавно під час розмови в Українському інституті соціальної гігієни та управління охорони здоров'я заступник директора Антоніна Максимівна Нагорна порівнювала культуру й цивілізованість суспільств: у Німеччині навіть досліджують, як впливає на здоров'я кількість поцілунків, а в нас у Луганську на жителів за рік випадає 800 тонн шкідливих речовин — і вважається, що в таких умовах можна жити.

Що ж, кількість поцілунків тепер, певно, буде врахована і в нас. Наскільки злагода в родині й материнська ласка зможуть захистити здоров'я дитини, яка з'являється на світ і росте в умовах забрудненого навколишнього середовища, стресової ситуації в суспільстві, без повноцінного чистого харчування тощо, — дізнатись не зайве. Однак директор програми та її координатор Зореслава Антонівна Шкіряк-Нижник, керівник відділу проблем здоров'я сім'ї УкрНДІ ПАГ — фахівці того рівня, від яких хотілося б почути розповідь не лише про майбутні спостереження. Організатори прес-конференції й самі наводили болючі факти: на Україні розпочався процес депопуляції, 1992 року кількість населення скоротилася ще на 97 тисяч; народжуваність, порівняно з 1991 роком, зменшилася майже на 5 відсотків, смертність зросла майже на 4 відсотки; 40 тисяч жінок на рік не виношують плід, на 1000 немовлят 14 з'являються на світ мертвими, лише 30 відсотків новонароджених здорові, серед дошкільнят здорових ще менше — 20 відсотків.

Які ж ведуться дослідження, які активні заходи впроваджуються уже сьогодні, щоб, наприклад, урятувати дітей, уражених лейкемією, 90 відсотків котрих у нас приречені на смерть, тоді як у Німеччині 80 відсотків хворих малят вдається врятувати? Чому дитячих лікарів мало турбує одноманітність харчування дітей, позбавлений вітамінів, чистих фруктів і овочів раціон маленьких жителів великих промислових міст, зокрема, й Києва? Чому не вимагають забезпечити вітамінами хоча б дитячі садки? Адже зрозуміло, що за таких умов програмуємо ще слабші наступні покоління.

Втім, виявилося, журналістське занепокоєння помилкове. Сьогодні у дітей спостерігається хвиля злоякісних пухлин щитовидної залози. Захворюваність лейкемією ще не катастрофічна. Її спалах, за прогнозами японців, припаде на 9—10 рік після аварії, себто на 1995—1996 й роки.

«У нас є фахівці, та бракує грошей на необхідне обладнання», — була відповідь.

...Увечері того ж дня служба новин «Останкіна» повідомила: з Німеччини до Росії й Казахстану відправлено дуже цінний гуманітарний вантаж — це необхідне обладнання для кількох місцевих центрів, де перемагатимуть лейкоз і повертатимуть дітям віру в майбутнє. Вочевидь, не лише у валюті справа...

Наталія ЗІНЕЦЬ.

Фотоколаж Михайла САЧКА.

НАВВИПЕРЕДКИ ДО... ПРІРВИ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

тою працює узгоджувальна комісія. Однак серед вимог є й такі, що їх аж ніяк не можна виконати. Зокрема, про загальне підвищення заробітної плати. Нові тарифні ставки буде введено лише для тих, хто зайнятий на підземних роботах, а не для всіх, як це робилося раніше. Урядом виділено дотації для шахтарського краю, позитивно розв'язується питання з фондом соціального страхування, прийнято програму розвитку галузі та її соціальної сфери, поновлено програму розвитку шахтарських міст і селищ. Одне слово, урядова делегація прибула на переговори в Донецьк не з порожніми руками, а з цілим пакетом документів, прийнятих в результаті напруженого діалогу шахтарів і Кабінету міністрів.

Проте окремі профспілкові лідери гірників, які, до речі, брали участь у роботі комісії і мали можливість в ході переговорів дійти компромісу, продовжують наполягати на страйку. Як підкреслив у відповідях на запитання журналістів Юлій Іоффе, така позиція користі не принесе. А страйк, якщо він відбудеться, вдарить, звичайно, не по лідерах профспілок вугільної промисловості та НПГ, а передусім по рядових працівниках. Тобто ще раз підтвердиться стара фронтова істина — кому війна, а кому — мати рідна. Не відомо ще, чи додасть популярності організаторам страйку акція, яку вони планують провести протягом 2—4 квітня, але те, що страйк підштовхне державу до економічної прірви — безперечно.

Добра вість

ЧОРНОБИЛЬЦІ СПРАВЛЯЮТЬ НОВОСІЛЛЯ

На Волині проживає більше чотирьох тисяч учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Половина з них прописані у Луцьку. Крім того, в обласному центрі проживає ще 400 сімей, переселених із забруднених зон Волинської, Рівненської, Житомирської та Київської областей. Для них виконком Луцької міської Ради народних депутатів в міру своїх можливостей виділяє житло. А восени минулого року у Луцьку швидкими темпами було розпочато будівництво нових житлових будинків, квартири яких призначені для сімей ліквідаторів аварії на Чорнобильській АЕС. І ось через п'ять місяців—новосілля. Цими днями у Луцькій міській Раді голова виконкому міськради Анатолій Поха вручив 50 ордерів на вселення у нові квартири тим, хто брав безпосередню участь в ліквідації аварії. Анатолій Андрійович порадував і тим, що у квітні цього року ще 25 чорнобильців справлять новосілля. Крім того, у Луцьку для цієї категорії людей споруджується ще один 179-квартирний житловий будинок, будівництво якого планується завершити в четвертому кварталі нинішнього року.

На жаль, не у всіх населених пунктах Волині, де проживають чорнобильці та їхні сім'ї, так дбають про них. Виділені кошти на житлове будівництво для цієї категорії населення не освоюються. В першу чергу це стосується Ківерцівського та Горохівського районів.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

Зверніть увагу

ЮНІ ТАЛАНТИ

До центру технічної творчості Дарницького району нещодавно завітали дорослі дядечки з місцевої фабрики сувенірних виробів. Їх зацікавили своєрідні, талановиті доробки учнів дарницьких шкіл, які репрезентувала 9-та виставка технічної творчості та декоративно-прикладного мистецтва. Зокрема, витвори малих гончарів та шевчиків. Але на виставці представлено й чимало інших робіт, які заслуговують на увагу фахівців. Скажімо, у розділі «Радіоелектроніка» поміж інших вирізняється програма для персонального комп'ютера дев'ятикласника 126-ї середньої школи Юрія Карпенка. Юрко вже став районним лауреатом, але незабаром міряється силами з ровесниками з Києва в рамках програми малої Академії наук.

Наталя ХАЛАІМ.
Київ.

Реалії

СІВБА І ПОЛІТИКА

Конференція Чернігівської асоціації «Зелений світ» звернулася до Рад та держадміністрації області з вимогою вжити термінових заходів проти пересихання джерел і зміління Десни. Треба створити прибережні охоронні зони і заборонити їх розорювання під час весняних польових робіт, наполягають «зелені».

А ось провід обласної організації УРП, загалом підтримуючи думку представника Президента в області В. Мельничука про недоцільність масштабних політичних акцій під час сівби, заявив, що «залишає за собою право діяти всіма законними методами», якщо ВР також не прийме мораторію на розгляд нею політичних питань і не припинить тиску на Президента та уряд.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігівська область.

Офіційно

БЕЗПЕКА АЕС: ПАНОРАМА БЕРЕЗНЯ

Протягом березня на атомних електростанціях України сталося 18 подій, пов'язаних з окремими порушеннями в роботі обладнання, технологічних та електричних систем. З них 7 припадають на Запорізьку, 4 — на Чорнобильську, 3 — на Південно-Українську і по дві — на Рівненську та Хмельницьку АЕС.

Оскільки ці несправності позначилися лише на зниженні виробітку електроенергії і не призвели до порушення обмежень і умов безпечної експлуатації, за міжнародною шкалою оцінок їх віднесено до нульового рівня.

Підвищенню надійності атомної енергетики сприяє розвиток міжнародних зв'язків. Два тижні на Хмельницькій АЕС в рамках спеціалізованої місії АССЕТ під егідою МАГАТЕ працювала група іноземних експертів. На підставі всебічного аналізу всієї експлуатаційної практики з початку пуску станції ними підготовлено і передано для використання конкретні рекомендації по усуненню докорінних причин найбільш значущих подій та їх подальшому запобіганню.

У Держатомнагляді відбулася зустріч з делегацією Комісії по контролю за ядерною енергією Канади. Підписано меморандум про основні напрямки подальшого співробітництва та надання українській стороні відповідної допомоги.

Пріоритетною визначено співпрацю в питаннях регулювання безпеки на об'єктах паливного циклу і транспортування ядерного палива, поводження з радіоактивними відходами, використання радіоізотопних джерел, безаварійної експлуатації АЕС, створення національного кризового центру, налагодження обліку і контролю ядерних матеріалів та їх фізичного захисту тощо.

Для реалізації узгодженої програми взаємодії канадські партнери профінансують постачання комп'ютерів, оргтехніки, систем зв'язку, обладнання для радіо- і спектрометрії, організують стажування українських фахівців, нададуть підтримку в експертизі ліцензійних та інспекторських процедур, методичної документації.

Служба громадських зв'язків Держатомнагляду України.

Ситуація

За графіком — летимо в повітря

Київ — місце невдале. Кажуть, тому, що на лисих горах. Звідси завжди хтось «вилітав» — то Танюк, то Віктюк... Тепер «вилітає» цілий театр. І не до Москви, а в повітря. Власне, він уже існує в повітрі. І комусь дуже хочеться, щоб він нарешті випарувався. За п'ять років цей колектив (з 1.01. 1993 він став експериментальним театром-студією) зробив дві вистави — «Археологія» та «І сказав Б» Олексія Шипенка, за які отримав безліч серйозних премій, зокрема і щойно засновану «Київську пектораль» (за кращу режисуру Валерію Більченку і за краще виконання ролі другого плану М. Аугусту).

І знову про безпритульність. Тому що все у неї впирається. У Києві давно не було театру, про який стільки говорили в театральних колах, навколо якого утворився спочатку стихійно, а тепер офіційно Центр експериментального театрального мистецтва. ТЮГ запропонував їм свою тимчасову сцену, що на Червоноармійській. Тим часом керівництво міста і району вирішили поселити туди одразу кілька театральних колективів, ще не створену театральну школу і щоб працювали за графіком. Міністр культури Іван Дзюба просить (!) мера Києва Івана Салія залишити приміщення за студією. І несподівана реакція — студія взагалі вилітає... знову в повітря.

У підвалі будинку № 8 по вулиці Чкалова терміново збираються трупа, їхні меценати (фірма «Арс»), театральні критики, художники і журналісти. Критики і журналісти вимагали теракту, скандалу, який потрібен. У трупі думки розійшлися. Режисер Валерій Більченко... Він видався мені, перепрошую за таке порівняння, мамонтом, величезним за своїм талантом і без бажання пристосовуватися до правил гри нашого суспільства.

— Коли починається бійка — творчість зникає. Ми пішли з Молодіжного театру, де, по суті, створили свою малу сцену, не тому, що відбулася війна між двома, різними за світосприйняттям, колективами. А тому що вона могла статися.

Що на це можна сказати: театр — це життя, а актори — люди. У них колись може увірватися терпець.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Київ.

КОЛИ ВЕРСТАВСЯ НОМЕР. Вчора актори Більченка «окупували» колишню філію ТЮГу і почали там репетицію...

Контакти

СХІД — ЗАХІД

Районні Ради народних депутатів та райдержадміністрації Тетіївського району Київщини та Іршавського на Закарпатті уклали договір про співробітництво і взаємодопомогу.

Договір передбачає виконання в Тетіївському районі при допомозі партнерів ряду сільськогосподарських і будівельних робіт. Крім того закарпатці приймуть на оздоровлення 350 дітей з Київщини. Зі свого боку тетіївці забезпечать іршавців деякою продукцією урожаю нинішнього року.

Микола КОВАЛЬ.

Вітаємо!

ВІК НАРОДЖЕННЯ — XIX-й

Пелагея Євграфівна Подусова народилася в минулому сторіччі і всі свої 106 років прожила на Донеччині. Незважаючи на вік, добре пам'ятає свої дитячі найми, хатинку-халупу, першу власну корівку. Пам'ятає і війни, і революцію, і голодомор, колективізацію, німецьку окупацію і повоєнні роки. Чоловіка і чотирьох дітей поховала...

Сьогодні бабусю доглядають три онуки-пенсіонерки, які живуть тут же — у Волновасі. Та старенька може ще й сама потроху поратись — і плитку розпалити, і їжу приготувати.

Про всіх Пелагея Євграфівна говорить із вдячністю: діти були хороші, роботящі, онуки гарні — до себе кличуть, та вона не хоче, сусіди — чуйні, шанобливі. І подумалося: хіба лише чисте повітря (та й яке воно чисте на Донбасі!) чи здоров'я, успадковане від дідів-прадідів продовжують людині життя на цьому світі? Певне, що й доброта, терпимість і праця!

По-старечому лукаво зауважуючи, що трішечки зажилася на цьому світі, Євграфівна висловлює сумнів — а чи варто поспішати на той? «Хоч би повернутися звідти і розказати — де лучче — там чи тут. А то поспішиш — людей насмішиш, і сам пожалкуєш», — говорить, щиро усміхаючись...

Живіть же довгії літа, Євграфівно! Нам би вашу доброту, терпимість... Тоді б інших у могилу передчасно не зводили, та й самі жили б довше... і щасливіше!

Юрій ДОЦЕНКО.

Донецька область.

Коротко

ГАСТРОЛІ НА ЗАХОДІ

Івано-Франківський муніципальний духовий оркестр під керівництвом Марка Кноха відбув до Іспанії на престижний музичний фестиваль. Туди ж вирушила й солістка ансамблю «Ритм», відома виконавиця латиноамериканських та європейських танців Ольга Фабрика. Це вже другий візит прикарпатців на Захід — торік у Франції з успіхом виступав духовий оркестр під керівництвом Романа Якимця.

Василь БАБУХ.

Івано-Франківськ.

ЗА ЛОСЯ ВІДПОВІДАТИ НЕ ДОВЕЛОСЯ

Точніше — за лосиху, яку застрілили у Малуському лісництві Березнівського району браконьєри. Серед любителів м'яса-дичини були такі начебто поважні особи, як депутат Березнівської селищної Ради В. Пелех, працівник сільгоспуправління району Б. Ширко, інженер з техніки безпеки Березнівської швейної фабрики О. Дроженець... Міліція склала акта, та на цьому, видно, робить висновок газета «Волинь», все й скінчилося.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівненська область.

Що почім

БЕНЗИН — НА ГОРІЛКУ

Останнім часом кордон з Росією, мов магнітом, притягує сумських комерсантів. На базарах близького зарубіжжя стало вигідно, враховуючи співвідношення рубля і купона, продавати українське масло, маргарин, майонез, борошно та інші продукти, котрих і на наших прилавках не густо. Щоправда, і тут є позитивний момент — у зворотньому напрямку сумчани везуть такий дефіцитний нині бензин. Каністру пального можна виміняти у сусідів за 3—4 пляшки горілки.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Суми.

Кримінальна хроніка

КРАСТИ — ТАК З РОЗМАХОМ

Викрито групу розкрадачів державних коштів та майна в особливо великих розмірах на виробничому об'єднанні «Механічний завод», на чолі з директором Дмитром Плоскіною. За фактом розбазарювання порушено кримінальну справу. Ведеться розслідування.

Микола ГОРВАТ.

Ужгород.

Паралелі

Є РОБОТА, Є Й БЕЗРОБІТНІ

Обласний центр зайнятості зареєстрував понад 300 безробітних. Тим часом малим і великим підприємствам Запоріжжя потрібні муляри, газозварники, монтажники, теслі...

А у колгоспах «Україна», «Заповіти Леніна» та інших (Приазовський район) з'явилися бригади чабанів із «ближнього зарубіжжя» — Дагестану. Нарікань на їхню роботу немає. Але де ж поділися свої?

Олександр МИХАЙЛЮТА.

Запоріжжя.

КУПІТЬ МІСЦЕ!

Понад 50 державних і приватних підприємств взяли участь у ярмарку робочих місць, проведеному Черкаським центром зайнятості населення. Ярмарок привернув увагу більш ніж півтори тисячі претендентів — випускників ПТУ, шкіл, тих, хто побоюється незабаром втратити роботу і просто безробітних. Молодь особливо приваблювали вакансії у сфері сервісу та комерції — бармен, манекенниця, ювелір, менеджер, брокер. Всього за день продано 300 робочих місць.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Футбол

ПЕРЕХІДНА ЛІГА: Прохідних матчів не буде

Третього квітня розпочнуть друге коло команди першої і перехідної ліг, які беруть участь у першості України з футболу. Перед стартом наш кореспондент зустрівся з тренером команди перехідної ліги «Нива» (Миронівка) Павлом Невєровим і попросив його відповісти на кілька запитань.

— Павле, давайте повернемося до підсумків першого кола. Яка із команд вам сподобалася!

— Як не дивно, у лізі зібралися команди рівні за класом. Хіба що випадає «Прометей» з Дніпродзержинська, який жодного разу не переміг.

— І все ж хтось виділяється на загальному тлі! Взяти хоча б лідерів...

— Це, звичайно, «Антрацит» з Кіровського. Тренери А. Молотай і В. Толстой зуміли зібрати футболістів, які пройшли школу колишньої другої ліги України. Луганське «Динамо» єдина команда, де вдало поєднано молодість і досвід. Як на мене, у цієї команди найпривабливіший почерк. Вона набирає стабільно очка і вдома, і в гостях. До речі, у динамівців багато спонсорів, що позначається і на впевнених діях футболістів.

— «Ниві», мабуть, теж гріх скаржитися на увагу до себе з боку спонсорів...

— Так, нам велику допомогу надають підприємства Миронівки і колгоспи району. Ми вдячні їм за це. Адже ми не розраховували, стартуючи завдяки щасливому збігу обставин у перехідній лізі, на успіх. Ставили мету — закріпитися там. А потім гра пішла, і тренери, і гравці зрозуміли, що можемо претендувати на більше. Команда у нас молода. Середній вік 18—19 років. Цікаво, що з 18 гравців — 14 рівні за майстерністю.

— У міжсезоння отримали поповнення!

— Так, це вихованці київських команд СПТУ-29, де я працював, «Зміни», «Сходу», «Оріяни». Їхні прізвища болільникам нічого не скажуть, а ми на хлопців розраховуємо.

— Павле, «Ниві» цілком під силу побороотися за одну з двох путівок до другої ліги...

— Ми вже про це думали.

— І кого вважаєте своїми основними конкурентами!

— Луганське «Динамо», керченський «Океан», «Фрунзенець» із Сакського району Криму. У нашу суперечку може втрутитися і «Нафтохімік» з Кременчука. На жаль, майже з усіма лідерами ми гратимемо на виїзді. Але наш головний тренер Володимир Миколайович Коломієць, який працює у Миронівці з 1985 року, вміє контролювати хлопців, настроювати на вирішальні матчі. Саме з ним «Нива» вийшла у першу групу чемпіонату області, здобула право виступати у першості України серед колективів фізкультури.

— У вас теж послужний список вартий уваги...

— Я працював раніше з юнаками, а тепер завдяки запрошенню від Володимира Миколайовича вийшов на зовсім інший рівень тренерської роботи.

— Успіху вам і «Ниві».

— Дякую.

Ось як розташувалися команди перехідної ліги у турнірній таблиці після першого кола:

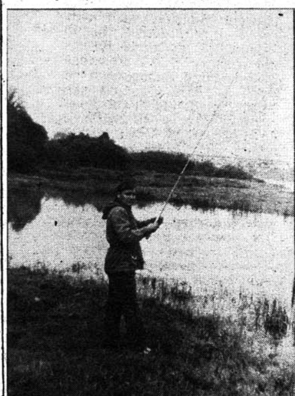
	І	В	Н	П	М	О
Антрацит	17	11	2	4	25—17	24
Динамо	17	9	6	2	33—17	24
Нива	17	9	5	3	22—11	23
Фрунзенець	17	9	4	4	31—12	22
Нафтохімік	17	8	6	3	27—17	22
Океан	17	8	6	3	17—13	22
Андезит	17	8	2	7	15—21	18
Промінь	17	7	3	7	29—22	17
Електрон	17	6	7	4	20—15	17
Прометей Ш.	17	4	9	4	17—12	17
Торпедо	17	5	4	8	19—21	14
Авангард	17	4	6	7	15—17	14
Море	17	4	6	7	12—17	14
Шахтар	17	4	6	7	15—22	14
Олімпік	17	3	7	7	21—29	13
Лисоня	17	3	5	9	18—22	11
Гірник	17	3	3	11	12—40	9
Прометей Д	17	0	9	8	12—26	9

Олександр ВОЛОДИМИРОВ.

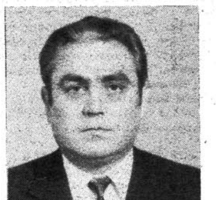
ПОГОДА

2—3 квітня в Україні утримаються невеликі опади, переважно у вигляді дощу, сьогодні у західних областях — мокрий сніг, на півдні і сході — помірні дощі. Вітер східний і північно-східний, 7—12, сьогодні на Лівобережжі пориви 15—20 метрів на секунду. Температура вдень 6—12, на півдні до 15, вночі 1—6 градусів тепла.

По Київській області сьогодні вдень подекуди невеликі опади, вітер південно-східний, 7—12 метрів на секунду. Температура близько 10 градусів тепла.

Віктор ТЕНТЮК,
начальник
Державної
податкової інспекції
України

НЕВЛОВИМИЙ БЮДЖЕТНИЙ КАРБОВАНЕЦЬ

Аналіз податкової політики: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

МИНУЛОГО року на кожен карбованець, затрачений на утримання податкової служби, держава додатково одержала 22 карбованці. В 1991 році ця сума становила 17 карбованців. Тож з цього можна зробити висновок, що нині Державна податкова служба України внаслідок здійсненої організаційної роботи щодо вдосконалення форм і методів контролю, підвищення вимог до спеціалістів за якість проведення перевірок забезпечує плановану мобілізацію коштів до бюджету. За минулий рік одержано 1124 мільярди карбованців доходів, що на 5 мільйонів карбованців більше від прогнозованого річного рівня бюджету. Отже, поступово Державна податкова інспекція України виходить на той рівень, що дасть змогу вчасно і в належній кількості забезпечувати надходження платежів до бюджету. Якщо проаналізувати роботу податкових служб за минулий рік, то варто відзначити, що мобілізація коштів до бюджету на 100,5 відсотка виконана за рахунок того, що ряд областей забезпечили надходження доходів понад встановлені норми. Це податкові інспекції Дніпропетровської, Кіровоградської, Львівської, Полтавської, Рівненської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької областей та міст Києва і Севастополя. Водночас 13 інших областей не змогли забезпечити надходження до бюджету України в цілому 82 мільярдів карбованців. Якщо розглянути це питання конкретніше, то серед відстаючих можемо назвати 17 інспекцій Волинської області, які недодали 2,4 мільярда карбованців, 19 інспекцій Миколаївської області — 4,5 мільярда карбованців, 26 інспекцій Київської області — 9,1 мільярда, 27 інспекцій Запорізької області — 15,4 мільярда карбованців, 28 інспекцій Донецької області — 49,2 мільярда карбованців. Отже, за минулий рік, попри виконання прогнозованого рівня забезпечення бюджету, недоодержано 109,5 мільярда податку на добавлену вартість, що становить 18,4 відсотка суми, передбаченої прогнозом. Повністю податок на добавлену вартість надійшов лише з Полтавської і Харківської областей та Києва. Менше, ніж передбачалося, стягнуто й податку на землю. В цілому тут втрати становлять 5,9 мільярда карбованців. Ще один важливий момент — це невикористання всіх наявних можливостей щодо мобілізації коштів до бюджету практично всіма областями за винятком хіба що Харківської та Києва. Адже за умови забезпечення надходжень платежів за податками у повних сумах, Державна податкова служба могла б додатково внести до бюджету 160 мільярдів карбованців доходів. Невикористаним резервом повної мобілізації доходів є нестягнені станом на 1 січня 1993 року 4,4 мільярда карбованців, значна частина яких (3,1 мільярда карбованців) припадає на Чорноморське морське пароплавство.

ДУМАЮ, що результати перевірки ЧМП податковою інспекцією потрібно проаналізувати докладніше, оскільки там виявлено багато порушень. Ось деякі з них. Скажімо, не була перерахована дооцінка валютних коштів у зв'язку із запровадженням комерційного курсу рубля до ВКВ на суму 11464,9 тисячі карбованців. Через неправильне віднесення окремих затрат на собівартість продукції прибуток було занижено на 9488,4 тисячі карбованців, а з нарахуванням штрафних санкцій ця сума зросла до 18976,8 тисячі карбованців. Значно була занижена сума доходу за 1992 рік у зв'язку з неправильним відображенням у декларації за дев'ять місяців 1992 року виручки та витрат ВКВ (вказувалися касові суми, тоді як виручка відображалась в бухгалтерському обліку після завершення рейсів), занижена сума податку з доходів на 2522 мільйони карбованців та інші порушення. Тож 3,1 мільярда належних бюджетові карбованців ЧМП сплатило лише 11 січня 1993 року за рахунок наданого банківського кредиту.

Не може не тривожити і те, що у всіх областях, за винятком Черкаської, щомісяця зростає недоїмка. Так, 01.12.92 року вона становила 2,6 мільярда карбованців, 01.01.93 року — 4,4 мільярда, а 01.02.93 уже 7 мільярдів карбованців. Насамперед це пов'язано із розвалом платіжно-розрахункової дисципліни та значним збільшенням навантажень на податкових інспекторів. Саме тому податкові інспекції всіх рівнів не забезпечили належного контролю за надходженням платежів до бюджету. Відтак на сьогодні маємо ситуацію, за якої кожен четвертий платник є порушником платіжної дисципліни, у кожному десятому випадку платежі оплачуються несвоєчасно. В цілому до бюджету у 1992 році із порушенням строків сплати надійшло 97 мільярдів карбованців, або на 6 відсотків більше проти 1991 року.

Як свідчить аналіз, основними причинами цього є несвоєчасне стягнення недоїмки за відсутності в кредитних установах платіжних доручень платників, не виявляються суми дебіторської заборгованості платників, не контролюється своєчасність оформлення кредитів для розрахунків з бюджетом тощо. Недостатньо контролюються банківські установи з питань повідомлення інспекцій про відкриття платникам рахунків, своєчасності прийняття платіжних доручень за платежами до бюджету, не проводиться інвентаризація банківських рахунків платників, що унеможливлює виявлення у платника наявності не врахованих інспекцією рахунків. За серйозні недоліки контролю платіжної дисципліни свідчать матеріали проведеної роботи податкових інспекцій з інвентаризації банківських рахунків: додатково було виявлено 3554 платники. А що резерви ще не вичерпані, свідчить той факт, що із додаткових платників 3010 виявлено лише в Дніпропетровській області, тоді як у Хмельницькій, Луганській не виявлено жодного, а у Києві до інвентаризації рахунків та перевірки банків навіть не приступали. Все це позначалося значними фінансовими втратами. Отже, підвищення якості контролю за обліком платників і виявлення незареєстрованих — це додатковий резерв бюджетних надходжень.

Разом з тим варто зазначити, що робота податкових інспекцій проходить за складних умов, за відсутності необхідної матеріально-технічної бази, недостатньої кількості працівників тощо. Проте і за цих умов податковими інспекціями всіх рівнів у 1992 році внаслідок проведеної роботи донараховано до бюджету 40,3 мільярда карбованців.

ВЖИТО додаткових заходів на виконання постанови Кабінету Міністрів «Про забезпечення надходжень до валютних фондів України». Так, на 20 січня 1993 року перевіркою було охоплено 3354 суб'єкти підприємницької діяльності і в 458 із них виявлено порушення. Тож за результатами перевірки до валютних фондів України донараховано 56 мільйонів 43 тисячі доларів США. Основна причина, яка призвела до несплати валютного податку здебільшого криється у приховуванні валюти. Скажімо, у більшості підприємств за відвантажену продукцію на експорт валютні кошти не надходять більш як 180 діб, що говорить за осідання валютних коштів на рахунках дебіторів в іноземних банках. Чи така причина, як неправильний порядок розщеплення підприємствами валютної виручки, яка надходила на транзитні (розподільчі) рахунки в уповноважених банках. Найзначніші суми донарахування податку на валютну виручку проведені в госпорганах Дніпропетровської, Одеської, Полтавської, Львівської областей та Києва. Зокрема в ЧМП донараховано 18 мільйонів 136 тисяч доларів США, Укрексімбанку (Київ) — 484,4 тисячі, Дніпровському металургійному комбінаті ім. Дзержинського — 4495,8 тисячі доларів.

Поряд із вжиттям податковими інспекціями необхідних правових заходів велася активна роз'яснювальна робота. На жаль, чимало підприємств, установ, організацій, громадян продовжують грубо порушувати податкове законодавство, занижують фактичні прибутки і доходи, несвоєчасно вносять платежі до бюджету. Вимагає значного поліпшення стан бухгалтерського обліку, що на сьогодні також є однією з головних причин порушення податкового законодавства. Типові приклади порушень можна розглянути, проаналізувавши роботу податкових інспекцій Львівської області. Встановлено факти порушень у веденні бухгалтерського обліку у Львівському обласному управлінні «Держкомнафтопродукт». За результатами перевірки до бюджету вилучено 32561,4 тисячі карбованців, а з головного бухгалтера стягнено штраф у розмірі 24 тисяч карбованців. Аналогічні порушення виявлені в АТ «Концерн-Електрон», де вжито штрафних санкцій на суму 348,3 тисячі карбованців. Зовнішньоторговельною фірмою ЕЛПО «Електрон» за перше півріччя 1992 року доход, що підлягає оподаткуванню, занижено на 714,1 тисячі карбованців. Крім того, на 3765,0 тисячі карбованців неправильно визначений оподаткувальний доход. Внаслідок цього несвоєчасно перераховано і сплачено податку до бюджету 1834,4 тисячі карбованців, за що накладено штрафні санкції на суму 2128,9 тисячі карбованців. Подібне виявлено на Львівському заводі телетехніки. Це загальні порушення, але можна навести приклади за окремими податками. Скажімо, у 1992 році у Львівській області документально перевірено декларації у 4859 платників податку на добавлену вартість і в 1513 з них встановлено порушення податкового законодавства. Найхарактернішими з них є невірне визначення оборотів та об'єктів, що підлягають оподаткуванню, помилки в нарахуванні платежів з сум дооцінки товарно-матеріальних цінностей, неправильне вирахування податку на добавлену вартість щодо будівельно-монтажних робіт тощо. Подібні порушення мали місце на Золочівському цукрозаводі, Львівському заводі комунального устаткування, Львівському дослідному нафтомаслозаводі та інших.

Чи візьмемо акцизний збір. Львівською приватною комісією «ВН» при вирахуванні акцизного збору на імпортні лікеро-горілчані вироби застосовувався комерційний курс валюти НБУ, тоді як мав застосовуватися її ринковий курс на момент перетину кордону України. Наслідком перевірки стало доперерахування до бюджету 28,5 мільйона карбованців. Таких прикладів сотні.

КРІМ перевірок, що їх проводять податкові інспектори, останнім часом ми почали налагоджувати спільну роботу із органами міліції. Так, 11 березня 1993 року спільними бригадами, що складалися із працівників внутрішніх справ та державної податкової інспекції, було проведено перевірку комерційної торговельної мережі Києва. Охопила вона 92 кіоски і лотки, де виявлено 57 різних порушень. Проте найпоширенішим із них є приховування реальної виручки. Всього під час перевірки виявлено неоприбуткованих товарів та товарів, що реалізовувалися без ліцензій, на суму 14,1 мільйона карбованців. Тож подібну співпрацю з органами внутрішніх справ плануємо розширювати.

Які з цього можна зробити висновки? Поза всякими сумнівами, податкова служба України має значні резерви стягнення коштів до бюджету, але для цього потрібно використати всі наявні можливості щодо удосконалення форм і методів контролю, підвищити вимоги до спеціалістів за якість проведення перевірок. Крім того, на часі поліпшення матеріально-технічної бази податкових інспекцій, забезпечення їх комп'ютерами, бо рахівницею сьогодні справді не дуже повоюєш. Не обійтися також і без збільшення кількості податкових інспекторів. А бюджет від цього лише виграє, бо якщо в 1992 році на кожен витрачений на утримання податкової служби карбованець держава одержала додатково 22 карбованці, то, вважаю, від збільшення кількості податкових інспекторів та забезпечення матеріально-технічної бази ця цифра тільки збільшиться.

У Національному банку

Національний банк України 1 квітня 1993 року встановлює такий курс українського карбованця до іноземних валют

	офіційний курс (обліковий)	курс купівлі	курс продажу
1 австрійський шилінг	261.91	256.67	267.15
1 англійський фунт стерлінгів	4474.48	4385.00	4563.97
10 бельгійських франків	893.42	875.55	911.29
1 німецька марка	1842.87	1806.01	1879.73
1 голландський гульден	1638.68	1605.91	1671.45
1 датська крона	479.24	469.66	488.82
100 італійських лір	186.22	182.50	189.94
1 канадський долар	2412.31	2364.06	2460.56
1 норвезька крона	432.61	423.96	441.26
1 долар США	3000.00	2940.00	3060.00
1 фінська марка	506.97	496.83	517.11
1 французький франк	541.62	530.79	552.45
1 шведська крона	387.74	379.99	395.49
1 швейцарський франк	1990.66	1950.85	2030.47
10 японських ієн	256.34	251.21	261.47
1 екю	3572.28	3500.83	3643.73
10 іспанських песет	257.26	252.11	262.41
1 ірландський фунт	4476.32	4386.79	4565.85
10 португальських ескудо	198.29	194.32	202.26
1 естонська крона	230.36	225.75	234.97
1 долар США по розрахунках із Індією	3000.00	2940.00	3060.00

ДЕФІЦИТ МЕХАНІЗМУ

Фейлетон

КЕПСЬКО, коли чогось не вистачає. Або, як казали в моєму селі, коли чогось не хватає. Клепок у голові, ще чогось подібного. Даруйте, але ж це майже з народної мудрості.

Просто хтось сьогодні замислюється над філософськими речами, якщо матеріальних не вистачає. Часом уже навіть хліба, не кажучи вже про масло чи ковбасу. Живемо ж бо в неповторний час суцільних дефіцитів.

Ситуація, звичайно, примушує думати. Чому воно так і коли настане край халепі? Та про це, здається, є кому думати й без мене. От я й захотів поки що з'ясувати найелементарніше: а чого в нас найнай- найбільший дефіцит? Чого такого не вистачає, через що й усього іншого катма?

Передусім катастрофічно не вистачає механізму. Точніше, механізмів — у множині. Я не про ті, не про малі трактори чи плуги, котрих, як відомо, не вистачає фермерам. Хоч і це так. І якби вони були, то було б, мабуть, хліба завжди вдосталь, були б масло й ковбаса. Однак, кажу, що моя мова про інші механізми.

Ось наші шановані народні депутати у Верховній Раді пріють, витрачають багацько сил і зрештою приймають гарний закон. Дуже гарний і багатообіцяючий. Якого давно чекали. Проте через якийсь час усюди розводять руками: не працює. Чому? — гукають звідусіль. Пояснюють: а механізму немає. Механізму реалізації. Перегодом народжується наступний закон. Також хороший. Також, здається, що всі проблеми нарешті позаду. Та ба! Знову не хватає, хоч ти лусни.

Що ж воно за хитрий такий механізм?

Щоб його знайти, вивчимо пригоду з Новомосковською швейною фабрикою. Свого часу колектив узяв в оренду з правом викупу і викупив. У колективно-приватну власність, ясна річ. Згідно з чинним у грудні 1991 року, коли це відбулося, законодавством.

Тут «ура» кричати, а воно крутонулося в протилежний бік. Адміністрація фабрики наївно гадала, що приватизація навпаки ще більше зміцнить її «керівне» становище, а колектив-власник резонно розсудив інакше. Зав'язався конфлікт. І щоб усидіти в кріслах, дирекція порачкувала: нехай підприємство буде державне.

Не станемо переповідати всіх перипетій негарної історії. Суть така: місцеві органи влади зуміли витлумачити закони на користь дирекції, одначе наглядова колегія Арбітражного суду України закликала не вертіти ними, як дишлом. Досить, мовляв.

Як же мали далі події розгортатися? Місцева влада мала виконувати рішення наглядової колегії, чи, якщо не згодна, оскаржувати його там, де сидять правники вище за наглядову колегію. Третього варіанту просто не дано. У правовій державі, звісно.

У нашій ще не так. У нашій знайшовся третій. Вгадали, хто? Кому б не виконувати й не оскаржувати, а робити по-своєму. Ми, мовляв, куми королю, самі собі законодавці, виконавці і судді. Як захочемо, так і буде. А насправді — як було, так і залишилося.

То чи не є це той підступний механізм, який і вибиває жаданий? Якщо не спрацьовує ще й третій: жагуче бажання провчити один колектив, щоб інших не брала сверблячка приватизовувати підприємства.

Хоч би як там, зрештою, було, а старий, заіржавілий механізм провернувся надійно замість нового, який і досі в страшенному дефіциті. Коли ото дирекція позадкувала, то всі документи за три дні чин-чином було оформлено. А після вердикту наглядової колегії арбітрів України три місяці вже минуло, та ніхто й пальцем не поворухнув.

Хіба що зайвий раз переконалися: тільки закони природи нікому не під силу змінити, як заманеться. Твердять фізики, що порожнечі довколишній світ не терпить. Справді не терпить. Немає одних механізмів — нівроку справно діють інші.

Приїжджає днями до корпункту Віра Стрельникова з Покровського колгоспу «Батьківщина». Працювала вона комірницею і в серпні ще 1987 року була звільнена. Як каже, за незговірливість. Так, колгоспна комора — об'єкт делікатний, не беруся зопалу судити, хто більше винен — комірниця чи голова Олександр Желізняк. Адже судили вже без мене. Сім разів за ці роки! Тричі — Покровський районний нарсуд, двічі — сусідній, Васильківський, і двічі — колегія з цивільних справ обласного суду. І щороку мотиви звільнення спростовувалися, відтак Віру Стрельникову вимагали поновити на роботі. Та не поновили й досі.

Вислухавши жінку, я, слово честі, не збирався ще писати нотаток. Мислив зателефонувати прокуророві області Григорію Ворсинову. Як же це виходить, Григорію Трохимовичу, що службовим особам закони «до лампочки»? Але телефонувати перехотілося. Бо дізнався таке: в оту історію з Новомосковською швейною фабрикою Григорій Трохимович навздогін несподівано підкинув протест. Опротестував акт купівлі-продажу фабрики. А працівники фінвідділу шановному прокуророві, мов школяреві — або безпорадному, або перед старшим слухняному, — пояснили: та ні ж, усе було зроблено відповідно до закону. Реалізовано було, як належить.

То від кого тоді, скажіть мені, сподіватися на жадані механізми реалізації? Придивіться ж бо пильно: на судову владу нині мало хто в нас розраховує.

Зчинилася ось катавасія в Петриківці. Явно — з подачі глави районної держадміністрації Миколи Швидкого колгоспників тамтешнього колгоспу змусили проголосувати (за іншою версією, ніхто й не голосував) за звільнення голови правління Івана Приходька. Про це можна окремий фейлетон писати. Або інший випадок: у Новомосковському радгоспі-технікумі бригада Івана Чички забажала перейти на повну оренду. А дирекція, певна річ, затялася. Теж вирували пристрасті. І там, і там, і там відразу було ясно, що люди страждали всупереч законам. Цього й не заперечували «свідки». Нехай, погоджувалися зі мною, подають позови до суду, рішення будуть на їхню користь. Але до суду ніхто не подав, бо «марна трата часу і нервів». Не вірили, щоб наш суд нарешті розсудив, як закони й велять. І все залишилося на догоду тим, для кого... закони не писані.

Звідси в мене висновок: то в другу чергу немає механізмів реалізації. В першу відбувається бойкот законів, особливо нових. Взагалі бойкот новому, що вимагає розмежування законодавчої, виконавчої й судової влад. Відтак бойкотують і Верховну Раду: депутати стараються, із шкіри пнуться і приймають закони, а їх в республіці нашій не читають. Або запевняють, що ті закони геть нікудишні, препогані і нам не підходять. Гаразд, щось не влаштовує, то через депутатів і домагайтеся змін. Тепер тільки через сесію парламенту, а інакше не можна й не буде вже, хіба не ясно?

А у згаданому Покровському, приміром, виокремлені для потенційних фермерів землі селищна Рада повернула колгоспам. Колгоспники, мовляв, сказали, що фермери їм не потрібні.

Колгоспні збори ще не парламент, їхнє повноваження обирати, скажімо, Івана Приходька головою чи не обирати. Або якщо колгоспник Іван чи колгоспник Пилип не хочуть іти у фермери, то й не змушувати. Але якщо колгоспник Петро бажає, то землі дати треба. Якщо ми, звичайно, поважаємо закони.

Все дуже елементарно і просто. Оце й увесь, власне, механізм, нічого хитрого. Бо інакше виходить не механізм, а драндулет.

У моєму селі жив колгоспний шофер дядько Василь. Тримав свою машинуісправною, як ніхто. Лише його рідна жінка лаялася:

— Тьху на тебе! Немає, щоб до власного господарства, до машини біжить і біжить, лазе в ній і лазе, ремонтує та гайки підкручує, щоб вона йому згоріла...

— Е-е, а ось і не згорить, — посміхався дядько. — Щось заклинить у двигуні чи покрутиться не в той бік, так машину й понесе врознос...

У нас хіба вже не несе?

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Дніпропетровськ.

ДЕКРЕТИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПРО ДОВІРЧІ ТОВАРИСТВА

Цей Декрет визначає поняття довірчого товариства, особливості його створення та діяльності.

Стаття 1. Довірче товариство та правові основи його діяльності

Довірче товариство — товариство з додатковою відповідальністю, яке здійснює представницьку діяльність відповідно до договору, укладеного з довірителями майна щодо реалізації їхніх прав власників.

Довіритель майна — юридична особа або громадянин, які передають довірчому товариству повноваження власника належного їм майна відповідно до умов укладеної між ними угоди.

Розрахунковий рахунок довірчого товариства відкривається траст-банком — комерційним банком, який обслуговує здійснення довірчих операцій та забезпечує відповідальне зберігання власних коштів довірчого товариства і залучених коштів довірителів майна.

Довірчі операції — послуги, які довірче товариство надає довірителям майна.

Правила створення, діяльності, а також права та обов'язки учасників і засновників довірчого товариства визначаються Законом України «Про господарські товариства» з урахуванням особливостей встановлених цим Декретом.

Стаття 2. Особливості створення довірчого товариства

Установчий договір між засновниками має передбачати домовленість про відповідальність щодо обов'язків перед траст-банком та довірителями майна, про право довірених осіб на підпис чеків, проведення інших операцій або отримання документів, що знаходяться на відповідальному зберіганні в траст-банку.

Статутний фонд довірчого товариства повинен становити не менше 1 млн. укр. крб. і формується виключно за рахунок грошових коштів та цінних паперів учасників. До моменту реєстрації довірчого товариства кожен з його засновників зобов'язаний внести на тимчасовий рахунок не менш як 50 відсотків від вказаного в установчих документах розміру його вкладу до статутного фонду, що повинно підтверджуватися документами, виданими траст-банком.

У тримісячний термін після реєстрації довірчого товариства кожен засновник зобов'язаний повністю внести свій вклад. Якщо засновники довірчого товариства не внесли свого вкладу до статутного фонду, траст-банк припиняє ведення рахунків цього товариства.

Засновники довірчого товариства відповідають за його зобов'язаннями своїми внесками до статутного фонду, а при недостатності цих сум — додатково належним їм майном у п'ятикратному розмірі до внеску кожного учасника.

Відносини між довірчим товариством і траст-банком визначаються договором, який повинен відповідати типовому договору, що затверджується Фондом державного майна України та Національним банком України.

Стаття 3. Довірені особи

Довірчі операції від імені довірчого товариства здійснюють його засновники — довірені особи.

Дії довірених осіб мають бути спрямовані виключно на реалізацію інтересів власників за умовами укладеного між ними договору.

Довірені особи особисто виконують свої зобов'язання перед довірителями майна. Установчим договором між засновниками довірчого товариства може бути передбачена передача повноважень довіреної особи співзасновнику або іншій особі за довіреністю на строк, що не перевищує одного року.

Якщо засновником довірчого товариства виступає юридична особа, то довірчі операції від її імені здійснює представник, уповноважений цією юридичною особою.

Вартість майна, цінних паперів і документальних свідоцтв про право власності, які довірена особа бере на обслуговування у довірителів майна, не повинна сумарно перевищувати частки довіреної особи в статутному фонді довірчого товариства та відповідно її особистої додаткової відповідальності в межах внеску до статутного фонду.

Стаття 4. Операції довірчого товариства

Довірче товариство здійснює такі довірчі операції:

для громадян — представницькі послуги для обслуговування цінних паперів, у тому числі приватизаційних паперів, заставних, боргових зобов'язань, збереження активів;

для юридичних осіб — розпорядження активами, агентські послуги, ведення рахунків для власників їх цінних паперів та управління голосуючими акціями, переданими довірчому товариству шляхом участі в загальних зборах акціонерного товариства;

для учасників інвестиційних і страхових фондів — операції з обслуговування та зберігання їхніх коштів.

Довірчі товариства отримують за умовами укладеного договору право на участь в управлінні акціонерним товариством від імені його акціонерів або державних органів приватизації, які володіють акціями товариств, створених шляхом перетворення державних підприємств у акціонерні товариства.

Довірче товариство може здійснювати операції, пов'язані з розміщенням приватизаційних паперів, а також виконувати доручення щодо їх розміщення для членів товариства — покупців об'єктів приватизації. Ця діяльність здійснюється після подання до траст-банку дозволу (ліцензії) Фонду державного майна України на право здійснення представницької діяльності з приватизаційними паперами.

Джерелом прибутків довірчого товариства є плата, яку отримують довірені особи за здійснення довірчих операцій. Розмір плати, якщо інше не передбачено законодавством, встановлюється в договорі між довірителями майна та довіреною особою.

Стаття 5. Облік та звітність довірчого товариства

Облік результатів діяльності довірчого товариства щодо ведення довірчих операцій здійснюється на спеціальних довірчих рахунках.

Всі операції, що провадяться за рахунок коштів, переданих довірителями майна, виконуються після підписання платіжних документів всіма довіреними особами довірчого товариства і ведуться окремо.

Облік і контроль за діяльністю довірчого товариства щодо розміщення приватизаційних паперів здійснюється в порядку, що встановлюється Фондом державного майна України, Національним банком України і Міністерством фінансів України.

Стаття 6. Цей Декрет набуває чинності з дня опублікування.

Прем'єр-міністр України
Л. КУЧМА
Міністр Кабінету Міністрів України
А. ЛОБОВ

м. Київ
17 березня 1993 року
№ 23—93

ПРО ПОДАТОК НА ПРОМИСЕЛ

Стаття 1. Платники податку

Платниками податку на промисел є громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства (надалі — громадяни) як ті, що мають, так і ті, що не мають постійного місця проживання в Україні, якщо вони не зареєстровані як суб'єкти підприємництва і здійснюють несистематичний, не більше чотирьох разів протягом календарного року, продаж вироблених, переробленої та купленої продукції, речей, товарів (надалі — товари).

Стаття 2. Об'єкт оподаткування

Об'єктом оподаткування є сумарна вартість товарів за ринковими цінами, що зазначається громадянином у декларації, поданій до державної податкової інспекції по району (місту) за місцем проживання, а громадянином, який не має постійного місця проживання в Україні, — за місцем продажу товарів.

Форма декларації встановлюється Головною державною податковою інспекцією України.

Не декларується та не оподатковується продаж вирощених в особистому підсобному господарстві, на присадибній, дачній, садовій і городній ділянках продукції рослинництва, худоби, кролів, нутрій, птиці (як у живому вигляді, так і продукції їх забою в сирому вигляді та у вигляді первинної переробки), продукції власного бджільництва.

Стаття 3. Ставка податку

Ставка податку на промисел встановлюється в розмірі 10 відсотків указаної в декларації вартості товарів, що підлягають продажу протягом трьох днів, але не менше розміру однієї мінімальної заробітної плати. У разі збільшення терміну продажу товарів до семи днів ставка податку подвоюється.

Стаття 4. Порядок сплати та зарахування податку

Податок на промисел сплачується у вигляді придбання одноразового патенту на торгівлю, вартість якого визначається на підставі вказаної платником сумарної вартості товарів і ставки податку. Сума податку за невикористаним патентом поверненню не підлягає.

Мінімальний термін дії одноразового патенту — три, максимальний — сім днів. Форма патенту встановлюється Головною державною податковою інспекцією України.

Податок на промисел зараховується до місцевих бюджетів за місцем придбання одноразового патенту.

Стаття 5. Обов'язки платників

Громадяни, які продають товари, повинні пред'являти на вимогу посадових осіб державних податкових інспекцій та органів внутрішніх справ одноразові патенти.

У разі коли продаж товарів здійснюється протягом календарного року більше чотирьох разів, така діяльність вважається систематичною і зобов'язує громадян зареєструватися як суб'єкти підприємництва відповідно до чинного законодавства України.

Стаття 6. Міра відповідальності платників

На громадян, які здійснюють продаж товарів без придбання одноразових патентів або з порушенням терміну їх дії чи здійснюють продаж товарів, не зазначених в деклараціях, начальниками державних податкових інспекцій та їх заступниками накладаються адміністративні штрафи від одного до десяти мінімальних розмірів заробітної плати, а за ті ж дії, вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, — від десяти до двадцяти мінімальних розмірів заробітної плати.

Протоколи про адміністративні правопорушення складаються посадовими особами державних податкових інспекцій і органів внутрішніх справ.

Стаття 7. Оскарження дій посадових осіб державних податкових інспекцій та органів внутрішніх справ

Оскарження дій посадових осіб державних податкових інспекцій та органів внутрішніх справ провадиться в порядку, передбаченому законами України «Про державну податкову службу в Україні» та «Про міліцію».

Стаття 8. Заключні положення

1. Виконавчі комітети міських, районних у місті Рад народних депутатів, районні, районні в містах Києві і Севастополі державні адміністрації інформують населення про порядок продажу товарів за одноразовими патентами, визначають місця та створюють належні умови для його здійснення.

2. Контроль за додержанням Декрету покладається на державні податкові інспекції та органи внутрішніх справ.

3. Цей Декрет набуває чинності з 1 липня 1993 року.

Прем'єр-міністр України
Л. КУЧМА
Міністр Кабінету Міністрів України
А. ЛОБОВ

м. Київ
17 березня 1993 року
№ 24—93

Про внесення доповнень до декретів Кабінету Міністрів України «Про підвищення мінімальних розмірів заробітної плати і пенсії» та «Про податок на прибуток підприємств і організацій»

Кабінет Міністрів України ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. У статті 2 Декрету Кабінету Міністрів України від 29 грудня 1992 року № 19—92 «Про підвищення мінімальних розмірів заробітної плати і пенсії»:

доповнити після частини першої новими частинами другою і третьою такого змісту:

«Державні підприємства вугільної промисловості кошти на оплату праці (як основну, так і додаткову) спрямовують в розмірах не вище величини, розрахованої виходячи із середньої заробітної плати одного працюючого на підземних роботах за 1990 рік, збільшеної у 115 разів.

Державні підприємства інших галузей народного господарства кошти на оплату праці (як основну, так і додаткову) працівників, зайнятих на підземних гірничих роботах, спрямовують в розмірах не вище величини, розрахованої виходячи із середньої заробітної плати одного працюючого на таких роботах, за 1990 рік, збільшеної на величину, що встановлюється генеральною тарифною угодою, але не вище, ніж це передбачено для підприємств вугільної промисловості»;

частину другу вважати частиною четвертою.

2. Доповнити пункт 3 статті 4 Декрету Кабінету Міністрів України від 26 грудня 1992 року № 12—92 «Про податок на прибуток підприємств і організацій» абзацом такого змісту:

«Витрати державних підприємств, що спрямовуються на виплату винагород за вислугу років працівникам, зайнятим на підземних гірничих роботах, включаються до собівартості продукції в межах двох тарифних ставок (посадових окладів) на рік».

4. Цей Декрет набуває чинності з дня опублікування.

Прем'єр-міністр України
Л. КУЧМА
Заст. міністра Кабінету Міністрів України
І. ЄМЕЦЬ

м. Київ
19 березня 1993 року
№ 28—93

ПРО ІНДЕКСАЦІЮ ОБОРОТНИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВ І ОРГАНІЗАЦІЙ ТВОРЧИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Провести індексацію оборотних коштів підприємств і організацій творчих спілок України на умовах, передбачених постановами Верховної Ради України від 15 травня 1992 р. «Про кредитну емісію на період до індексації оборотних коштів державних підприємств і організацій» і від 2 червня 1992 р. «Про заходи щодо подолання платіжної кризи підприємств і організацій України», в межах виділених коштів на зазначені цілі.

Витрати, пов'язані з індексацією оборотних коштів підприємств і організацій творчих спілок України, віднести на державний внутрішній борг.

2. Цей Декрет набуває чинності з дня опублікування.

Прем'єр-міністр України
Л. КУЧМА
Міністр Кабінету Міністрів України
А. ЛОБОВ

м. Київ
17 березня 1993 року
№ 22—93

Зіткнення думок

«Є ЩЕ СИЛИ, ЩО РУЙНУЮТЬ...»

Продовжуємо друкувати листи, в яких даються оцінки діяльності компартії, висловлюється ставлення до спроб її відновлення. Читачі дискутують, сперечаються, зіставляють свої судження, погляди.

А РАЙ ЧОМУСЬ НЕ ЗБУДУВАЛИ

Протягом 73 років комуністи мали можливість побудувати соціалізм, земний рай, але ж вони цього не зробили. Вони довели народ до зубожіння, а провину за це хочуть перекласти на демократів. Тепер люди можуть відрізнити біле від чорного, червоне від жовто-блакитного. Правда, є деякий відсоток людей, які за паличку «брежнєвської» ковбаси з пляшкою оковитої готові поступитися суверенітетом і свободою нашої України. Але, на щастя, таких людей жалюгідна меншість.

П. СЕМЕНЮК.

Старокостянтинів Хмельницької області.

ЩЕ НЕ ВИРВАНА З КОРІННЯМ

Великі труднощі нині доводиться долати народові України. Економічна криза призвела маси людей до зубожіння. І в цю пору випробувань на вулицях з'являються гурти розлючених людей під червоними прапорами, котрі волають про реабілітацію КПРС, відновлення соціалістичного ладу. Не будемо зневажливо ставитися до цих проявів учорашнього дня. Комуністичний бур'ян ще не вирваний з корінням. Збудована на фундаменті ідеї насильства, комуністична ідеологія не розвінчана до кінця, на ній ще не поставлено остаточну крапку.

Вимоги українських соціалістів та комуністів відмінити заборону на діяльність КПУ змушують нас ставити питання про організацію суду над КПРС на зразок Нюрнберзького процесу.

Хто прагне реабілітувати комуністичну ідеологію, той хоче знову жити в мілітаристській країні, котра балансує на грані ядерної війни із Заходом. «Відновники» соціалізму надають нам права і далі животіти в умовах жебрацької економіки, неспроможної задовольнити головні потреби людини.

Закликаємо всіх чесних людей підтримати пропозицію проведення відкритого загальнонародного судового процесу над КПРС—КПУ.

Новоград-Волинські районні організації Української республіканської партії, Конгресу українських націоналістів, Народного Руху України.

Житомирська область

СТВОРЮЮТЬ КОМУНІСТИЧНО-МАФІОЗНИЙ ЗАПОВІДНИК

У нашій області практично неможливо відрізнити, де закінчується сфера діяльності Рад народних депутатів і де починається діяльність мафії. Вони вже злилися в один конгломерат і розпочали боротьбу за більш вдосконалену політико-економічну систему, прагнуть перетворити Закарпаття на так звану економічну зону, перевалочну базу між Азією та Європою, такий собі комуністично-мафіозний заповідник...

Якщо хочемо вижити, збудувати свою державу, дати можливість своїм дітям жити по-людськи, мусимо об'єднатися без огляду на національність та віросповідання, не допустити реабілітації компартії, вимагати суду над найзлочиннішою організацією, яку тільки знало людство.

Р. СЕМЕГЕН.

Мукачеве Закарпатської області.

ПОРА НАБРАТИСЯ РОЗУМУ

Прочитала у вашій газеті заяву Народної Ради за підписом народного депутата І. Зайця. У ній твердиться, що комуністи ніде й ніколи не змогли забезпечити гідний людини добробут і нормальне життя. А хто ж усе це робив, що ми маємо сьогодні? Хіба не комуністи разом з народом? Саме вони разом з народом змогли відстояти свою Вітчизну від фашистської чуми.

Ви пишете, що замаскована компартноменклатура — хабарники і злодії. Але ж нині таких у 100 разів більше. Ваша партія також живе тільки для себе і своїх ближніх, не для народу.

Ви тепер шукаєте винних за голод 1933 року. Але чому ви не берете 1992—1993 роки, коли в магазинах пусто. А що робити старим, одиноким людям, інвалідам, багатодітним? Ось яке райське життя створюєте ви.

Я вступила до партії на Курській дузі. 34 роки пропрацювала на виробництві, інвалід війни І групи. Була і залишуся комуністом до кінця свого життя. І ненавиджу тих, хто скаче з однієї партії в другу. З такими небезпечно жити. Це зрадники, вони можуть зрадити у будь-яку хвилину, якщо їм буде вигідно.

Пора набратися розуму всім партіям і будувати одну незалежну Україну, за яку голосували. А судити треба тих керівників вищої ланки влади, що розвалили Союз і партію. Але сьогодні маємо незалежну державу, і ми повинні все робити, щоб вивести Україну з кризи спільними силами і чесною працею, без якої не буде добра. І не треба більше нагнітати напруженість у суспільстві.

Валентина ВАСИЛЬЄВА.

Брош Івано-Франківської області.

ЯКЕ МАЄТЕ ПРАВО!..

Як у газетах, так і по телебаченню у всьому нині стараються звинуватити комуністів. Вони, мовляв, погані, а теперішні демократи — хороші. А яке мають право ті демократи когось звинувачувати? Що вони зробили, щоб нам краще жилося? Крім обіцянок, поки що нема нічого.

Чомусь замовчується, що перед війною колишній СРСР був на другому місці серед розвинутих держав, а в період «застою» ми жили вдвоє краще у порівнянні з 1913 роком. Чому замовчується, що за часів «застою» на зарплату можна було купити п'ять пилососів, а зараз треба п'ять зарплат, щоб купити одного. Чому на всі лади сурмлять про реабілітацію ОУН—УПА і лають комуністів? Якщо брати всі реалії, то вбивали і ті, й ті. То й виходить, що право на реабілітацію і на життя мають обидві партійні організації.

Л. ПОЛІЩУК.

Тетелів Вінницької області.

ЗА ЩО Ж СУДИТИ!

Комуністом був мій батько, сталевар на заводі ім. Дзержинського. Комуністом був і дядько, його брат, теж сталевар. Я й понині зберігаю свій партквиток.

З 1937 року почала працювати вчителькою на селі. Учителів не вистачало, доводилося працювати у дві зміни. А вечорами ходили по хатах, учили людей грамоті, вивчали з ними Конституцію. На партійних зборах підбивали підсумки своєї праці, власного життя. Хто десь схибив, підправляли, виводили на правильний шлях. Ми мали роботу, хліб і до хліба. І ось все це надумали зруйнувати. Тепер тільки й чуєш, читаєш: судити комуністів, партію. А за що? За голодомор, що був 60 років тому? То це було справою тих, хто хотів з самого початку задушити радянську державу. За колективізацію? А вона, між іншим, дуже добре послужила і досі служить трудовому селянству, бо недарма в народі кажуть: «У гурті добре жити, в гурті добре й батька бити». Колективно та механізмами легше землю обробляти, ніж одному та ще вручну, як було в давнину. Та йріднішими стали, коли почали працювати колективно. Але є ще в нас чорні сили, що руйнують людські душі, думки, життя. Дуже вже багато тих, хто «закохався» у все закордонне. Невже у нас в Україні немає таких, що вміють і думати, і працювати? Скільки хорошого зроблено! Тільки треба вміти його шанувати і добре трудитися. Тільки власною працею, а не заглядання «за бугор» можна мати всього вдосталь.

О. ПОПКО.

Малосміляна Черкаської області.

Проситься на папір коротеньке резюме. Справді бо, чи не пора усім різнополюсовим політичним силам набратися розуму і дружно, гуртом взятися до праці! До праці чесної, суспільно корисної, яка допоможе розбудувати суверенну Україну і зробить життя народу заможним і щасливим.

Добірку підготував Яків ГАЛЬЧЕНКО, редактор відділу листів і соціологічної інформації «Голосу України». Фото О. КЛИМЕНКА та В. ЛЕЩИНСЬКОГО.

Юридична консультація

До редакції газети надходить багато листів наших читачів, котрих цікавить, як органи соціального захисту населення України мають забезпечувати автомобілями інвалідів.

Відповіді на ці запитання можна знайти в «Порядку забезпечення інвалідів автомобілями з ручним керуванням і мотоколясками», затвердженому постановою Кабінету Міністрів № 62 від 6 лютого 1992 року, а також постанові Кабінету Міністрів № 540 від 17 вересня 1992 року «Про пільгове забезпечення інвалідів автомобілями з ручним керуванням і мотоколясками».

Так, інвалід війни II групи І. Бочаров з Донецької області запитує: чи може він отримати автомобіль за наявності відповідних медичних показань для придбання автомобіля з ручним керуванням, але маючи при цьому протипоказання до водіння транспорту (наприклад, недостатній зір)?

Безплатне надання автомобіля «Запорожець» інвалідам війни і прирівняним до них категоріям осіб, які мають відповідні медичні показання для одержання автомобіля з ручним керуванням і протипоказання до водіння транспорту провадиться за рішенням колегій управлінь органів соціального захисту населення України, якщо водіння автомобіля для обслуговування інваліда здійснюватиме член сім'ї або інша особа, яка проживає з ним в одному населеному пункті.

А. Галенка з Дніпропетровська цікавить: чи може інвалід одержати іншу модель автомобіля, якщо він має право на отримання «Запорожця»?

Так, може. Але за умови, що інвалід має право безплатно одержати автомобіль «Запорожець». У такому разі автомобіль іншої моделі інвалід одержує із врахуванням вартості «Запорожця» і відповідною доплатою різниці до вартості вибраної ним моделі автомашини.

Військовослужбовець В. Садовський, який став інвалідом під час служби в армії, запитує: чи має він право на забезпечення автомобілем або отримати компенсацію за нього?

На це запитання може дати відповідь лише медико-соціальна експертна комісія, яка вирішить, чи потребує він автомобіля як засобу пересування.

Коли це так, то за його бажанням або наявністю протипоказань до водіння він має право отримати грошову компенсацію, але не за автомобіль, а на транспортне обслуговування.

С. Курилка з Донецька цікавить: чи можна передавати управління автомобілем, який одержано через органи соціального захисту населення, за дорученням?

За загальним положенням передавати автомобіля іншій особі заборонено, за винятком кількох випадків.

По-перше, якщо в процесі експлуатації автомобіля в інваліда або в особи, якій доручено керувати автомобілем, одержаним для обслуговування інваліда, будуть виявлені протипоказання до водіння, то питання про передачу права водіння автомобілем іншій особі вирішує управління соціального захисту населення України через оформлення доручення.

По-друге, у випадках, коли інваліди придбали автомобіль за повну вартість.

І. Іванько з Кривого Рога, І. Соляник з Краматорська запитують: які категорії осіб забезпечуються компенсацією на бензин, ремонт, технічне обслуговування і запасні частини до автомобілів?

Таке право мають інваліди, які одержали автмобіль з ручним керуванням безплатно або на пільгових умовах. Підставою для виплати компенсації є висновок медико-соціальної експертної комісії про те, що інвалід потребує цього транспорту як засобу пересування і водіння йому не протипоказане, або коли водіння протипоказане, але автомобіль отримано у встановленому порядку для обслуговування інваліда.

Володимир СНІТКО, юрисконсульт.

ЗАЯВА МІНІСТЕРСТВ ОБОРОНИ І ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ

У зв'язку з повідомленням інформаційних агентств про те, що 31 березня міністр оборони РФ П. Грачов виступив із закликом до світового співтовариства справити тиск на Україну, Міністерство оборони і Міністерство закордонних справ України уповноважені заявити таке.

Як знущання звучать залякування про можливість повторення в Україні чорнобильської трагедії звідти, звідки ця трагедія саме і прийшла на нашу землю. Очевидно, власного економічного і політичного тиску на Україну вже замало і тепер звертаються за допомогою до світового співтовариства. Питання ядерної зброї в Україні зараз перебувають на розгляді українського парламенту, який ухвалить рішення, що відповідатиме інтересам українського народу і Української держави.

Штучно створений ажіотаж навколо ядерної зброї на території України має на меті домогтися поширення юрисдикції Росії на цю зброю і позбавити Україну її права на компенсацію за компоненти цієї зброї.

Таким чином, ми маємо справу з черговою спробою шантажу і залякування.

Україна неодноразово заявляла і знову заявляє, що вона готова на будь-якому рівні розглядати і вирішувати проблеми ядерної і екологічної безпеки стратегічних ядерних сил в Україні. У зв'язку із спекуляціями на цю тему ми готові розглянути питання про можливість запрошення авторитетної міжнародної експертної комісії.

Впевнені, що світове співтовариство, як і у випадку із спробою виступити в ролі так званого «гаранта» миру на території колишнього СРСР, зробить правильний висновок з таких небезпечних закликів. Одночасно ми звертаємося до світового співтовариства із закликом сприяти створенню передумов для ядерного роззброєння не лише в Україні, а й в усьому світі.

Київ, 31 березня 1993 року.

Експрес-інформація

ВІЙСЬКОВІ ЗАСПОКОЮЮТЬ

Російська армія, за умов нинішньої конституційної кризи залишатиметься політично нейтральною. Про це заявив міністр оборони Росії П. Грачов на зустрічі з військовослужбовцями в в Санкт-Петербурзі. У той же час радник Президента Росії Д. Волкогонов сказав, що в нинішніх умовах саме вірні Конституції військовослужбовці є гарантом миру та безпеки.

НАТО, МОЖЛИВО, РОЗШИРЮВАТИМЕТЬСЯ

До складу країн—членів НАТО повинні з часом увійти держави Східної Європи. Про це заявив міністр оборони Німеччини Рюе. Виступаючи перед журналістами в Бонні, він підкреслив, що східноєвропейські країни є частиною європейського континенту, який об'єднується політично і економічно.

ПІД ТИСКОМ ОПОЗИЦІЇ

Азербайджанська опозиційна Партія національної незалежності відклала проведення запланованого мітингу в Баку. Голова партії Маметов заявив, що це пояснюється досягнутим компромісом під час його зустрічі з Президентом республіки А. Ельчибеєм. Глава держави, зокрема, погодився звітувати про свою діяльність на державній посаді і виступити за проведення дострокових парламентських виборів.

НА ДУНАЇ ЗАТРИМАНО СУДНА

Російське та угорське судна, які рухалися по Дунаю, затримано румунськими правоохоронними органами. Причина — підозра в порушенні санкцій ООН проти Союзної Республіки Югославія. Обидва судна перевозили залізну руду, не маючи дозволу від Ради Безпеки ООН на транспортування вантажів у напрямку СРЮ.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Подробиці

Діалог продовжуватиметься

Минулої неділі держсекретар Сполучених Штатів У. Крістофер виступив по американському телебаченню. Він, зокрема, відповів на запитання журналістів, що стосувалися американської зовнішньої політики. Йшлося і про результати перебування у Сполучених Штатах міністра закордонних справ України А. Зленка.

Хоча під час зустрічей глави українського зовнішньополітичного відомства з Президентом США Б. Клінтоном, держсекретарем У. Крістофером, міністром оборони Л. Еспіном та іншими офіційними особами обговорювалися численні питання двосторонніх відносин, все ж, на думку американських урядовців, головною темою переговорів було питання ратифікації Договору СТАРТ-1 та Договору про нерозповсюдження ядерної зброї.

Після зустрічі А. Зленка і Б. Клінтона глава американської держави заявив: «Це була дуже хороша зустріч. Я вважаю, що невдовзі ми матимемо добрі відносини з Україною, якщо питання з Договором СТАРТ буде вирішено. Це є передумовою для успішних і тривалих відносин, і я сподіваюсь, що Україна відмовиться від ядерної зброї.

У недільній телепрограмі пан Крістофер, зі свого боку, наголосив: «Ми прагнемо ставитися до всіх нових незалежних держав з повагою. Ми погодилися на те, щоб вони були учасницями вже підписаного договору, таким чином не надаючи жодній з них будь-якої переваги. Щодо України, то проблема полягає в тому, що наші попередники (йдеться про адміністрацію Дж. Буша. — Ред.) вже вважали, що з Україною досягнуто порозуміння. І що в обмін на допомогу, яку ми пообіцяли, ця країна ратифікує СТАРТ-1 і приєднається до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї.

Те, що цього досі не відбулося, є для нас великим розчаруванням. І Президент, і я дали це ясно зрозуміти панові Зленку».

Коротко відповідаючи на запитання журналістів відразу після зустрічі в Білому домі, міністр закордонних справ України сказав, що його країна «потребує гарантій своєї національної безпеки, гарантій як політичних, так і економічних... Зокрема, це визнання її територіальної цілісності, невтручання у внутрішні справи, відсутність політичного та економічного тиску, відмова від застосування сили». Він також додав, що в цих питаннях вже досягнуто порозуміння і зі Сполученими Штатами, і з Росією.

На прес-конференції, що відбулася раніше того ж дня, А. Зленко підтвердив: США вже пообіцяли 175 мільйонів доларів Україні, які надійдуть відразу ж після ратифікації СТАРТ-1. Ці гроші плановано використати для того, щоб розпочати знищення ядерної зброї. Хоча уряд України підрахував, що загальна сума, яка потрібна для цього, сягатиме 2,8 мільярда. «Україна не вимагає усієї цієї суми, — сказав А. Зленко. — Втім, вітатиме будь-яку фінансову допомогу».

Хоча діалог України і Сполучених Штатів з приводу надання гарантій безпеки триватиме, у недільній програмі новин пан Крістофер так окреслив американську позицію: «Гарантії, які Україна вже має, а також фінансова допомога, яку, поза всяким сумнівів, вона отримає, мають сприяти додержанню цією країною раніше досягнутих угод».

Ірена ЯРОСЕВИЧ, спеціально для «Голосу України».
Вашингтон.

Роззброєння

ПРОЩАЛЬНИЙ ПАРАД

Сумний досвід Сомалі, а також інших африканських режимів підказав заможнішій частині світового співтовариства: багато дешевше і з меншими людськими втратами можна роззброїти ще не задіяні армії, ніж потім протистояти агресивно войовничим формуванням. І грошей на таку справу шкодувати не варто.

Перший приклад цього далекоглядного рішення можна прослідкувати в Уганді. Економічно розвинені держави світу виділили на розформування деяких частин місцевих збройних сил кілька десятків мільйонів доларів. Перші дві тисячі чоловік угандійської армії вже демобілізовані. Як компенсацію вони отримали близько 150 доларів кожний, а на додачу — інструмент і матеріали для зведення власного житла у рідному селищі.

НА ЗНІМКУ: прощальний парад звільнених у запас угандійських солдат.

Вічно вчорашні

ПІД ЗВУКИ «ІНТЕРНАЦІОНАЛУ» І З ПОЧУТТЯМ ГЛИБОКОГО ВДОВОЛЕННЯ

Історичний, хоча й без номера, з'їзд Партії комуністів Киргизстану (ПКК) відбувся в Бішкеку. Ця організація наново створена й зареєстрована у вересні минулого року. Сьогодні в її рядах понад 10 тисяч членів (у колишній компартії їх було майже 150 тисяч).

Проголосивши себе правонаступниками забороненої республіканським парламентом у серпні 1991 року компартії Киргизстану, вірні послідовники марксизму-ленінізму в Середній Азії вирішили спочатку поліпшити своє матеріальне становище. Вони вимагають через суд визнати заборону їхньої «прародительки» неконституційною. І повернути бодай частину конфіскованого партмайна. Та це, як кажуть, лише програма-«мінімум». Основне ж своє покликання ПКК-івці вбачають у політичній боротьбі. Причому в тактиці, як і їхні попередники, вони не дуже розбірливі.

Розкритикувавши від «а» до «я» політику, яку проводить нинішнє державне керівництво, неокомуністи водночас виражають готовність співробітничати як з керівництвом республіки, так і з суспільно-політичними організаціями. А своїм першочерговим завданням ПКК-івці вважають пропаганду пролетарського єднання та прагнення до так і не розгаданих за 70 років цінностей соціалізму.

На з'їзді прийнято програму та статут ПКК. Він має деякі принципові відмінності від статуту КПРС. Членство в ПКК, наприклад, не виключає участі і в інших рухах соціалістичної орієнтації. Отож віднині зустріч з комуністом і націонал-соціалістом в одній особі є цілком реальною.

На найближчі 3—4 місяці неокомуністам роботи вистачить. Необхідно перереєструвати членів організації, продовжити, кому необхідно, перерваний за форс-мажорних обставин партійний стаж, а головне — визначитися: «Кого вважати класовим ворогом на сучасному етапі?» Паралельно готується пакет пропозицій щодо виходу республіки з кризи. Економічний кістяк ПКК щиро переконаний, що досягти благополуччя можна лише шляхом державного регулювання ринкових відносин, встановлення стабільних фіксованих цін на продтовари та іншими заходами, що суперечать економічним законам.

На з'їзді обрано новий склад центрального виконавчого комітету. До нього ввійшло 38 чоловік. Головою став Д. Аманбаєв, котрий віддав, як раніше було прийнято говорити, «багато сил та енергії, коли служив народові на посту першого секретаря ЦК Компартії Киргизстану останнього складу».

На завершення форуму всі 132 делегати, що представляли 30 районних і близько 600 первинних партійних організацій з різних областей республіки, піднялися з місць і дружно заспівали «Інтернаціонал». Після цього присутні дали клятву активізувати роботу по відновленню первинних партійних структур і з почуттям глибокого вдоволення роз'їхалися по домівках.

Євген ДЕНИСЕНКО.
Бішкек.

Власкори повідомляють

Кишинів

ГОВОРИТИ ДОЗВОЛЯЄТЬСЯ ТІЛЬКИ РУМУНСЬКОЮ

Таке рішення прийняв Держдепартамент Молдови з мови. Зібравши на нараду представників усіх міністерств і відомств республіки, керівник департаменту повідомив, що, починаючи з 1 квітня, діловодство дозволяється тільки державною мовою, більше того, спілкування чиновників між собою на роботі іншою, крім як румунською, заборонене.

Обурення з приводу цього рішення висловив директор департаменту зі стандартів Чимпоєш, гагауз за національністю, введений до цієї держструктури після рішення про формування в республіці коаліційного уряду. Але йому нагадали про те, що «працівники департаменту трудяться не в Російській Федерації, а в краї з іншою державною мовою».

Хоч атестація керівних кадрів на знання державної мови намічена на 1994 рік, практично вона вже почалася, в тому числі й серед представників російських та інших національних шкіл. Оглядачі вважають, що це підштовхне спеціалістів некорінної нації до масового виїзду за межі Молдови.

Світлана ЧАЛА.

Мінськ

ЧЕКАЄМО. АЛЕ НЕ ІЗ ЗАХОДУ, А ЗІ СХОДУ

Від 15 до 16 мільярдів карбованців щомісяця осідає в населення Білорусі. Такі дані Національного банку цієї країни.

Проблему готівки вирішили розв'язати шляхом податкової емісії «зайчиків». Однак замовлені в Росії білоруські розрахункові білети досі не надруковані через дефіцит відповідного паперу.

Тим часом голова Радміну республіки В'ячеслав Кебич спростував повідомлення деяких засобів масової інформації про те, що перша партія білоруської національної валюти доставлена днями в Мінськ із Німеччини. У зв'язку з цим він заявив, що ніяких рішень про випуск у ФРН грошей для фінансових потреб республіки білоруська Рада Міністрів не приймала.

Віктор ХОРОШКО.

Передовий досвід

ПАРЛАМЕНТ МАЄ БУТИ ІНФОРМОВАНИЙ

Інформаційний центр при парламенті Казахстану було створено півтора року тому. У ньому працює лише 18 чоловік. Близько половини — технічні працівники. У центрі кілька спеціалізованих груп — правової, громадсько - політичної, соціально-економічної інформації, а також соціально-економічного прогнозування. Відкрито бібліотеку, де зібрано близько 5 тисяч одиниць друкованої продукції.

Мета, яку поставив перед собою центр, — інформаційне забезпечення законодавчої діяльності Верховної Ради республіки, збирання й систематизація інформації про роботу парламентів та урядів держав СНД і далекого зарубіжжя. Основні споживачі його продукції — парламентські комітети.

Центр уже підготував збірник «Політичні партії та громадсько-політичні рухи Казахстану». Ця невеличка книжка, за словами газети «Советы Казахстана», сьогодні єдиний компас у бурхливому морі казахстанського політичного життя.

У майбутньому інформцентр планує зміцнювати базу даних, займатися комп'ютеризацією інформаційного забезпечення роботи парламенту. Не виключають його співробітники і створення міжпарламентської довідкової служби.

Тетяна КОСТІНА.

Алма-Ата.

Справи кримінальні

СКІЛЬКИ МОТУЗКУ НЕ ПЛЕТИ...

Народна мудрість і цього разу виявилась незаперечною. Настала розв'язка і в цій трагічній історії. Ідеться про вбивство директора Карагандинського металургійного комбінату А. Свічинського, скоєне 28 грудня минулого року. Вже повідомлялося, що нитки цього злочину потяглись у Литву.

Три місяці знадобилося співробітникам литовської поліції, щоб розшукати гаданого вбивцю. Було розроблено чіткий план дій, використані всі дозволені законом засоби, аж до прослуховування телефонних розмов. По крихтах збирали неспростовні докази. Незабаром слід убивці було виявлено в... Німеччині. Але там співробітники литовської поліції не могли затримати підозрюваного, а лише стежили за його діями.

І тільки коли підозрюваний повернувся у Литву, його заарештували. Мешканець Каунаса І. Максимавічюс, припертий до стіни неспростовними доказами, зізнався в скоєнні злочину і, за словами слідчого, розкаявся в цьому. Хоч каяття в даному випадку — слабка втіха.

Надія ДОРОНІНА.

Вільнюс.

Коротко

ПАРТІЙНІ ПРОТИРІЧЧЯ

Комуністичну партію Росії зареєстровано в Міністерстві юстиції цієї держави. Її голова — Г. Зюганов одразу ж засудив керівників відродженої КПРС в передчасному проведенні XXIX з'їзду. Він вважає, що спочатку комуністичні партії республік повинні зареєструватись, а тоді провести загальний з'їзд і створити міжнародний союз комуністичних партій.

У СРЕБРЕНИЦІ ПОТРЕБУЮТЬ ДОПОМОГИ

Шість чоловік загинуло під час евакуації біженців з оточеного міста Сребрениця, що на сході Боснії. Про це повідомила представник верховного комісара ООН зі справ біженців Сакс. Вона сказала, що життєві умови мусульман Сребрениці жахливі і вони потребують допомоги.

ЗА ГОРАМИ — ВІЙНА

У Македонії нині не до туризму: безлюдні шикарні готелі на березі Охрідського озера, порожньо на мальовничих дорогах у горах, по яких ще два роки тому тяглись нескінченними вервечками машини з номерами всіх країн Європи. Мальовничий куточок континенту, оточений горами, сусідує з війною.

— Винищувач може підлетіти сюди з театру воєнних дій за хвилину, — сумно констатував Владо Блажевський...

Ми познайомилися з ним напередодні в Москві, і от сидимо тепер на 16-му поверсі готелю «Континенталь», що свічкою здійнявся в самому центрі Скоп'є. Владо знає українську, російську, англійську мови. Він — кар'єрний дипломат, більше двадцяти років пропрацював в югославському МЗС. Служив у Києві консулом СФРЮ. А нині досить активно агітує своїх старих знайомих, багато з яких займають високі пости у нас, щоб визнали, нарешті, його країну...

Македонія заявила про свою незалежність приблизно тоді ж, коли й Україна. Тільки в дещо іншій, складнішій, ситуації. Вже йшли бої між сербами і хорватами, почалися сутички в Боснії й назрівала буря в Косові. У македонців не вистачило б сил протистояти можливій агресії з боку «братньої» Сербії. А тому вибрали вони інший шлях до незалежності: тонкий, політичний. За рішенням уряду нової незалежної країни з Белграда, з зарубіжних диппредставництв СФРЮ було відкликано професійних дипломатів, котрі й зайнялися виробленням саме цього «особливого» македонського зовнішньополітичного курсу.

Його результати видно вже в аеропорту Скоп'є. Коли літак приземлився на бетонку, пасажири довго аплодували пілотам московського екіпажу, який обслуговує Ту-154 македонської компанії «Палар». Льотчики, спритно маневруючи, щоб не опинитися в районі боїв, привели свою машину в македонську столицю. На порожній аеродром, звідки Югославська народна армія вивезла все, що тільки можна було вивезти: літаки, навігаційне обладнання, автомобілі, обслуговування, заправники. Ніхто проти цього не заперечував. Ніхто не ставив заслонів перед колонами ЮНА. Так македонці «розмінялись», здобувши мир, віддавши матеріальні блага.

Серби пішли. Залишився порожній аеропорт. З'явилась компанія «Палар», в якої сьогодні лише шість Ту-154, орендованих в «Аерофлоту» та «Балкану». Серби пішли, не зробивши жодного пострілу. І в цьому Владо Блажевський вбачає перемогу його колег — дипломатів. Прямий збройний конфлікт у Македонії вдалося відвернути. Поки що.

— Мир тут може врятувати тільки міжнародне визнання Македонії, — така думка заступника міністра закордонних справ республіки Рісто Ніковського.

Першими це зрозуміли росіяни. І тому прозвучала відома заява Б. Єльцина, наробивши переполоху в усьому світі. А потім настало і визнання де-юре з боку Російської Федерації. Тут же відреагували інші країни. Литва, Болгарія, Туреччина, Білорусь.

Різко відгукнулись на ці визнання в Афінах. Тут пам'ятають громадянську війну в Греції в 1949 році, розв'язану Комінтерном та місцевою компартією. Тоді терористські загони червоних ховалися в горах Македонії, на території Югославії. А ночами робили спустошливі набіги на Македонію грецьку. Вбивали людей, палили села і врожай, забирали худобу. Так що греків зрозуміти можна. Вони оголосили новій державі справжню блокаду, використовуючи різні методи. Наприклад, купили македонці в Росії паливо. Танкери прийшли у грецький порт Салоніки (Македонія не має виходу до моря), греки пальне не пропускають. Кажуть: мовляв, є санкції ООН проти Сербії. Але ж сама Македонія однією з перших ці санкції підтримала!

У Македонії нині тепло. І ознак війни нема ніяких. Однак про неї говорять безупину. Усі говорять, не тільки професіональні політики. Бачать такий сценарій: серби спробують провести етнічну чистку в сусідньому Косові. Тамтешні албанці візьмуться за автомати. Македонські албанці (а їх тут кілька десятків тисяч) осторонь не залишаться. І пішло-поїхало.

Увечері в Скоп'є відчиняються численні кав'ярні. На площах продають величезну кількість квітів. В непоспішливих розмовах за столиками, просто на вулиці, коротають час старі. А зовсім поруч киплять політичні пристрасті.

Що нам до них? У нас свої проблеми і клопоти. У них же — за горами війна. Але македонці, незважаючи на приналежність до партій і рухів, говорять про одне: вони потребують нині політичного визнання з боку України. Воно може вплинути на зміну ставлення до їхньої країни греків, воно може стати стабілізуючим фактором на Балканах.

Дмитро ДИМОВ.

Скоп'є — Київ.

Панорама

На знімку: так вітали молоді македонці проголошення незалежності своєї держави.

Актуально

БІЖЕНЦІВ СПРОВАДИЛИ, АЛЕ ПРОБЛЕМИ НЕ РОЗВ'ЯЗАЛИ

Напівголодні, напівроздягнуті, вони прийшли у Душанбе, такими самими вони і залишили це місто, підкорившися наказові таджицького керівництва очистити всю державу і суспільство від непроханих гостей.

Так, здавалося, було розв'язано проблему біженців. Нагадаємо, що вперше їх натовпи полинули сюди у червні минулого року, коли на півдні республіки «розгулялися» бойові сутички між прихильниками проісламських сил та їхніми противниками, переважно вихідцями з Кулябської області. Чаом їх справді гнав з насиджених місць страх за своє життя, та нерідко їх виштовхували в спину ті, кому вигідно було нагромадити в столиці «вибуховий матеріал». За весь час таджицького конфлікту в Душанбе скупчилося 120—145 тисяч прибульців, осіли вони і в інших районах республіки, і навіть у північних провінціях Афганістану. Загалом громадянська війна зірвала з місць більш як 600 тисяч чоловік, тобто кожного восьмого мешканця Таджикистану.

Половина вже повернулася, — повідомили в Республіканському комітеті у справах біженців.

Операція щодо очищення Душанбе мала б збільшити цю кількість і наблизити уряд до заповітної мети — повернути всіх біженців за їх старими адресами. Та ба! З'ясувалося, що будинки їхні спалено, а у вцілілих уже оселилися інші сім'ї. У ряді селищ на півдні республіки біженців узагалі відмовляються приймати їхні ж учорашні сусіди. Постали проблеми з їжею, з медичним обслуговуванням, багато які сім'ї опинилися просто неба, є випадки, коли від антисанітарії, недоїдання помирали діти.

«За один день усіх проблем не розв'язати, тому я дав розпорядження впродовж найближчих двох днів розселити всіх біженців по їхніх домівках, а якщо буде хоч один випадок утисків їх, винних судитимуть», — заявив в ексклюзивному інтерв'ю кореспондентові «Голосу України» таджицький прем'єр Махмадсаїд Убайдуллаєв. Час покаже, чи так усе все буде насправді, як на словах. А тим часом за розвитком подій у Таджикистані слідкують також спостерігачі з афганської сторони. Тисячі інших біженців розмірковують: повертатися їм додому добровільно або ж зі зброєю в руках, на заклик лідерів ісламської опозиції Таджикистану, які осіли в Афганістані.

Юрій КУШКО.

Душанбе.

Великі гроші

МІЛЬЙОНЕР НЕ ПОСПІШАЄ

Такого в історії болгарського спортивного тоталізатора «Тото 2» ще не було. Позаминулої неділі хтось в Софії вгадав шість чисел і виграв... 6837520 левів (за нинішнім курсом — понад чверть мільйона доларів).

Ще три тижні тому максимум за «шістку» був один мільйон левів, але рішенням керівництва тоталізатора це обмеження відмінили, щоб заохотити якомога більше людей. І, судячи з накопиченої суми, задумане вдалося.

Хто ж цей «хтось»? «Поки що ми не знаємо», — сказали кореспондентові «Голосу України» в штаб-квартирі тоталізатора. Можливо, новоспечений мільйонер вичікує, доки пристрасті вгамуються, щоб спокійно отримати чек. А можливо, як зазначає газета «24 години», він набиває собі ціну. Подейкують, що талон із «щасливими» числами можна збути щонайменше за 15 мільйонів левів тим, хто нині в Болгарії прагне легалізувати «брудні» гроші. Судячи з блискучих автомобілів та хлопців у костюмах, що чатують на власника виграшу біля будинку тоталізатора вже кілька днів, таких у країні не бракує.

Василь ЖУКІВСЬКИЙ.

Софія.

Коротко

ПІД ЗНАКОМ МЕРКУРІЯ

Питання торговельних зв'язків стали основними на зустрічі Президента Казахстану Н. Назарбаєва з ізраїльською делегацією. Сторони обговорювали питання щодо налагодження транспортних зв'язків між обома державами та переліку товарів, які можуть стати об'єктом експортно-імпортних операцій між двома державами.

ЧАС ВЕСТИ ПЕРЕГОВОРИ

Триває підготовка до зустрічі Голови Держради Грузії Е. Шеварднадзе з Президентом Росії Б. Єльциним. Як заявив глава грузинської держави, нині дуже зручний час для двосторонньої зустрічі на найвищому рівні. За його словами, представники апарату Президента Росії також готуються до цієї зустрічі.

ЗЕНІТНО-РАКЕТНІ ДІАЛОГИ

За повідомленнями вірменської сторони, минулої ночі з території Азербайджану обстрілювалися позиції вірменських сил в Тауському, Ноемберянському, Горисському та інших прикордонних районах республіки.

У той же час, передала агенція «Ірнида-Подія», інформаційні джерела Азербайджану повідомляють про обстріл з ракетних та зенітних установок ряду населених пунктів Азербайджану та наступ вірменських сил у Кельбаджарському районі.

«ЧЕРВОНА РУТА» ПРОСИТЬСЯ У ДОНЕЦЬК

Однак обласна держадміністрація вишукує різні причини, щоб відмовитися від фестивалю. Мовляв, складна політична ситуація в регіоні. Та хіба пісня її ще більше ускладнить! Скоріше — навпаки.

Культура: факт і коментар

У Донецьку завершився обласний відбірковий конкурс третього Всеукраїнського фестивалю сучасної молодіжної пісні та популярної музики «Червона рута». Коли в позаминулому році участь у ньому ризикнули взяти лише 8 колективів та виконавців із усього регіону, то цього разу журі налічило близько 50 заявок від гуртів і солістів області. Та й кількість глядачів, шанувальників «ЧР», значно зросла. Гість Донецька — директор фестивалю «Червона рута» Тарас МЕЛЬНИК у нашій розмові так прокоментував цей відрадний факт:

— Національна свідомість донбасівців прокидається, зрусифікований Донецьк, хай і поволі, знаходить і своє місце у течії відродження та подальшого розвитку рідної культури. І, що особливо важливо, — все більшу активність виявляє тут творча молодь.

— Та, як кажуть, кількість не завжди може відповідати якості...

— Маємо той приємний випадок, коли дійсність спростовує це твердження. У Донецьку ми познайомилися з дуже цікавими гуртами, солістами, які не поступаються у майстерності виконавцям з інших регіонів України, а то й переважають їх. Перш за все, треба назвати переможців відбіркового туру — виконавця з Макіївки Ігоря Коваленка, донецькі колективи «Фантазія», «Компроміс», «Коматозний стан». Є ще ціла група претендентів на участь у фіналі фестивалю. Але це може статися за умови, що заключний тур «ЧР», як і планувалося, проходитиме у Донецьку. Тоді, на правах господарів фіналу, донецька пісенна «команда» може значно поповнити свій склад.

— А що, хіба проведення фіналу «ЧР» у Донецьку сьогодні під сумнівом?

— На жаль, так. Обласна адміністрація поводить себе непевно, навіть відмовляється від цього заходу. Аргументація: мовляв, складна політична ситуація в регіоні. Ми ж звернулися до політичних сил з проханням на період проведення фестивалю ніяких акцій не проводити. Потім з'явився ще один дивний аргумент: мовляв, у нас і так багато різнопланових заходів. Але ж, я певен, культури ніколи забагато бути не може!..

— Можливо, місцева влада відмовляє «ЧР» з причини фінансової скрути?

— Проведення фестивалю у Донецьку повністю фінансується нашою дирекцією з Києва. Місто жодної копійки на цей захід не витрачає. Навпаки — отримує певні відрахунки у свій бюджет.

Ми добре усвідомлюємо, що у мільйонного Донецька вдосталь проблем. Можливо, місто потребує більшої уваги з боку уряду. Але ж і «Червона рута» в даному разі може допомогти. Адже наш фестиваль — це не тільки концерти, це і приїзд до шахтарської столиці біснесменів з-за кордону, з якими їх тутешні колеги, місцева влада можуть налагодити корисні взаємозв'язки. Це, врешті-решт, вихід Донецька на рівень міжнародного культурного обрію. Хіба ж це не перспектива для міста?

Важко не погодитися із Тарасом Мельником. Незрозуміло й сумно: нащо у Донецьку «Червону руту» будь-що намагаються приколоти до політичного лацкана?.. Певен, політичною акцією стане не проведення у місці фіналу фестивалю, а його блокування. І ще про одне: в той час, коли певні політичні сили в області відкрито прагнуть реваншу, гучно і без перешкод проводячи всілякі з'їзди і мітинги, під егідою ряду партій та організацій протилежного спрямування з успіхом і без провокацій, зайвого галасу пройшов відбірковий тур «Червоної рути». Так що ж, скажіть, корисніше для Донецька, для України?..

Юрій ДОЦЕНКО.

Донецьк.

Точка зору

НАЗАД ДО «РАЮ»?

Колишні рвуться до влади і обіцяють зробити аж тепер те, що не встигли зробити за сімдесят... У пресі, на мітингах, а останнім часом і у парламенті вони оповідають про те, який чудовий світ вони побудували б, якби вміли. Уже й конференцію КПУ відгуляли, встигнувши, як належить у всіх порядних домах, пересваритись. Готові влитись у «дружню сім'ю народів» під назвою «Советский Союз» через КПРС. Немає такої країни, немає такої партії? Не біда. Створимо, відновимо.

Виникає у такому випадку цілком законне і скромне питання: чому не був збудований отой обіцяний рай на землі за сім десятків років, коли для цього було все — і найпередовіша та наймогутніша у світі партія, і могутня й переможна держава із найбільшою та найдорожчою у світі армією? Все було правильно, кажуть нам, лише ледь-ледь помилилися. Сталін, бачте, не послухався Леніна, Брежнєв щось там наплутав.

Якби то було так, шановні, то так звана перебудова уже давно поставила б усе на свої місця. Але справа у тому, що Сталін був вірним і улюбленим, до речі, учнем Леніна, вчився у нього сумлінно, як Ленін у Маркса. Якщо ж на чолі партії і держави могли з'являтись такі посередності, як Брежнєв і Черненко, правлячи величезною країною навіть у передсмертному маразмі, то вже одним цим такий лад приречений на загибель.

Звичайно, і в тих умовах люди надіялись, сподівались. здавалось, — і авторові цих рядків у тому числі, — що ось ще трішки, люди ж розумнішають, ще один пленум керівної і спрямовуючої, ще один з'їзд — і з'явиться отой «соціалізм з людським обличчям», на який надіялись навіть деякі неординарні, суб'єктивно чесні люди.

Не з'явився, бо запрограмований Марксом, Енгельсом, «творчо» розвинутий Леніним і доведений до апокаліпсису Сталіним суспільний лад не міг суттєво змінитись, він був позбавлений природної можливості самовдосконалення і саморозвитку, залишивсь за своєю природною жорстокою утопією. По-перше, тому, що був неспроможний вижити економічно. По-друге, тому, що будувався на антилюдській теорії насильства і терору. По-третє, тому, що відкидав демократію як спосіб мислення і вчинків, як природну змагальність у думках і ділах. По-четверте, тому, що був космополітичним, відметнувши, як непотріб, віру у вищі сили і вищу справедливість, ігноруючи природну людську потребу у сім'ї, власності, любові до роду, нації, рідної землі. По-п'яте...

Та зупинимось. Соціалістична економіка зайшла у глухий кут задовго до перебудови, а тим паче, до осягнення колишніми республіками суверенітету. Вона, зрештою, ніколи з нього не виходила, зганьбивши себе у так широко рекламованому змаганні із «загниваючим Заходом».

Про причини цього знає увесь світ. Ще наприкінці 80-х були оприлюднені потрясаючі дані. Виявляється, лише втрати від розкрадань становили понад 5 млрд. карбованців щорічно, невиробничі витрати дорівнювали 40 млрд., а продукції низької якості, тобто непридатної для споживання, випускалось на 110 млрд., сума приписок сягала 15—30 млрд. Лише у 1989 році т.зв. повторний рахунок складав 36—40 відсотків вартості суспільного продукту. Що це таке? А таке звичайне собі соціалістичне чудо, коли 600 млрд. оголошувались існуючими, гроші ділились на пенсії, школи, культуру, а їх, цих грошей, не було. Фіктивна економіка, щось на зразок мертвих, правда, не душ, а грошей. Виявляється, 225 днів у році всі ми працювали невідомо на кого. Це дало підстави одному гострому на слово публіцистові ще тоді сказати, що в країні переміг не соціалізм, не капіталізм, що в ній переміг, нею управляє, як висловився цей російський автор, «Большой Бесхоз». Він продовжується понині, продовжуватиметься, поки буде надалі «все вокруг мое», поки економікою керуватимуть люди, підібрані за принципом трьох «П»: «партийный, послушный, пробивной».

Додаймо до цього потрясаючої сили «енергію розпаду», подібну до руйнівної сили розщеплення атомного ядра. Її відчувають всі на території колишнього Союзу суцці. Приплюсуймо сюди грубі помилки і бездіяльність, некомпетентність, відсутність досвіду, а то й звичайну непорядність частини тих, хто прийшов чи просто залишився при владі, і матимемо те, що відбувається на очах у всіх: небачений спад економіки, зубожіння народу, зростання злочинності, апатію і розчарування. До того ж зважмо на нашу психологію, на ментальність «совка» — людини, яка на ниві громадській звикла працювати абияк і обов'язково ділити все порівну (бажано з допомогою карток), у якої вбита ініціатива, навіть прагнення збагатитися чесною працею.

Значна частина людей невдоволена і розчарована. Ось цим невдоволенням і вирішили скористатися вчорашні. Кращого моменту годі чекати, дохідливішого лозунгу від лозунгу «соціальна справедливість», «соціальний захист» шукати не треба. Повторюється у якійсь формі 1917-й. То, може, задумаємось над найпростішим питанням: чи можна ділити нестворене, роздавати невироблене?

Добродії комуністи зображують справу таким чином, що досить повернутись в імперське ложе, підписати отой виготовлений у Москві договір про СНД, як усе стане на свої місця — з'явиться дешеве паливо і дешева ковбаса на картки. Можна буде спокійно полежати і подивитись старі кінофільми, що їх щедро показує «Останкіно». Інакше, кажуть вони, буде експлуатація, ніби забуваючи, що саме це химерне і незрозуміле слово стимулювало кровопролитні бої. Ним виправдовувалась дика диктатура, розкуркулення, концтабори, створені ще при Леніні, виселення цілих народів. Кількість жертв не піддається підрахункам. В Україні це десятки мільйонів. Повторимо пройдене?

На щастя, поїзд пішов. У тому числі і той, що стояв на «запасном пути». Дика енергія, спрямована на відродження КПРС, може призвести до ще більшої конфронтації та хаосу. Це у кращому разі. У гіршому — до крові. Адже прапор залишається червоний.

Володимир ЗДОРОВЕГА,
професор Львівського університету

«Інтелект»

Право

Не судіть за чужу провину

До найвищого Ізраїльського суду від колишніх в'язнів сумлі[illegible]

Звертаємося до Високошановного Суду з мотивів морального обов'язку.

З усіх катастроф, нещасть і переступів святині XX вік виніс вистраждану істину про цінність життя людини. Тисячолітня віра в Бога наших батьків навчила нас, що кожна людина перед лицем Божим є цінністю неповторною.

Більшовицькі суди за класове походження і фашистські — за расове походження навчили нас, в'язнів сумління, як і в'язнів Сіону в таборах ГУЛАГу, відстоювати особу. Треба визнати, що за всієї комуністичної нерозбірливості жодного з нас все-таки не судили за чужу провину. Чесні думки або чесні поривання виїхати на історичну батьківщину вони називали злочином, але «злочин» був наш. То дуже важка зневага особи — приписувати їй провини іншого і важка зневага народу — приписувати йому злочин окремих осіб.

Ми говоримо про Івана Дем'янюка. Про таких у таборі говорили: «Сидить за війну». Мовляв, одному Богові відома ви[illegible] слуг переможеного чи переможця — в[illegible] віки...

Але І. Дем'янюк, наскільки нам відомо, засуджений за діла іншої особи. Думка про судову помилку була присутня весь час на суді, як тінь. Але ніхто не чекав такого подарунку, як розвал комуністичної системи, що інспірувала цю справу. Кинувши на чашу терезів нові аргументи, що Дем'янюк — це не «Грозный», Бог поставив ізраїльську Феміду перед випробуванням на принциповість.

У міру з'ясування ви повинні визнати помилку і звільнити людину без уваги на нинішню політичну кон'юнктуру. І навіть не з тих міркувань, що у такий спосіб подана історія Дем'янюка викликає в українців почуття образи.

Йдеться про збереження принципу, щоб той принцип оберігав нас.

Ми, довголітні в'язні репресивного режиму, відчуваємо всяку несправедливість чи тенденційність і приблизність суду мозолями, що залишаються назавжди. І добре, що той біль повсякчас з нами. Як з нами і свідомість того, що то за кара — перебування роками під смертним вироком.

Тому понад усі політичні резони, понад стереотипи, які скалічили свідомість людей, понад усі вигоди і невигоди вважаємо, що Ізраїльський суд має стати на висоті Принципу, щоб встояти перед лицем історії і Бога, який дав світові Десять Заповідей.

Є щось більше за нас — і це головне.

Даруйте, що нагадуємо те, що ви завжди знали і без нас.

Євген СВЕРСТЮК, Микола ГОРБАЛЬ, Левко ГОРОХІВСЬКИЙ, Михайло ГОРИНЬ, Мирослав МАРИНОВИЧ, Василь ОВСІЄНКО, Зіновій АНТОНЮК, Євген ПРОНЮК.

Військо

НЕ БОРОНІТЬ БОРОНИТИ

І ДАВ БОГ мати державу старій неньці — Україні, як колись дав дитину старій біблейській родині і та дитина, Марія, народила Бога... Істина давня, та нам новітня, бо ми піднімаємося з колін і зачинаємо бути нацією. Тільки зачинаємо. Будуємося. В час, коли криза матеріалу, коли всім не до наших клопотів. Бідуємо. Але дещо вже заклали. Нехай лише підвалини, наприклад — армію.

Так робить кожен. Свою, политу прадідівськими кров'ю потом землицю, огороджує. Відтак на загородженім оре, сіє, прибудовує. Сусіди є сусіди. З ними варто по-сусідськи й жити. З усіма, тим більше, з ближніми. Але аби наша курка не порпалася у ваших грядках, аби ні ви, ні ми не приоралися за межу — треба обгородитися. У предків так і називалося — городиця. Сусідові паркан не зашкодить. Є хвіртка, є ворота для в'їзду, як схоче — зайде. Як схоче — допоможе. То вже воля сусідова. А позаздрить — хай заздрить через огорожу. Що заздрить, то і вздрить. Бачить око, та зуб таки не їме. До нашого — зась! За нього недоїдали, недосипали, ба — життя віддавали наші предки. Чужого не жадаємо, але і свого не віддамо. Ані міліметра. Бо то святе, наше.

Отже, без огорожі не можна. Бо історія б'є, та ще й побиває. Ось наші перші визвольні змагання (1918 — 1921 рр). Снаги — мали, волі бути вільною країною — по вінця, інтелектуальних поводирів — також. Народ представив тодішньому українському урядові мільйонну армію — мільйонну! Не з примусу, а з ласки своєї і розуміння; уряд... відмовився! Бо, як поводирі пояснили це народові, ми не можемо всадити ніж у спину братові — російській демократії. І обійшлися жменькою цвіту під Крутами в круту хвилину — віддали на заклання невинну студентську молодь і стали знову рабами, так і не вдихнувши на повний вдих тої волі.

Було так? Було. І приреченість УПА, і репресії-депортації з голодоморами — все потяглося як тяжкі наслідки. А мали б ми тоді відразу міцну ограду, може, не вихаркали б кров'ю свою свободу, може, розквітли б на долоні світу квіткою-Україною, бо таки згірша наша краяна посеред черноземів пайка, нелінивий та не тугий на голову народ. А безталанний. Бо своє треба пазити, пильнувати.

Батько небесний як карає, так і милує. Вдарено по нас Чорнобилем, а відтак і ярма з пліч розпалися. Сам Бог велів нам розправити плечі. Худо-бідно, але свобідно. Досвід волає: будуйте оборону. Не баріть — поквапитеся, бо це перш за все.

Таки почали. Обрали міністра, першого свого міністра оборони. Вболіваючого, вміючого відстояти інтереси України. Світ має очі — бачить, що це так. Є Головнокомандуючий, він же — глава держави. Йому болять, мусять боліти її інтереси, і це аксіома. Є досвідчене старшинство, мілітарно добре освідомлене, товчене чужими теренами, чужинськими командами, що нарешті повернулося додому захищати своє.

Не зайве додати, ганджі більшовицької імперської армії, яскраві рудименти диявольського надбання її, вилазять позастатутними відносинами і сьогодні у військових частинах. Тому мають місце і побої, і знущання над воїном, біганина з частини в частину. Яке було суспільство, таку будувало армію, інакшу нізвідки взяти.

Але світовий досвід має на то лік. Він полягає у новій для військ, запровадженій і в Українській армії тепер соціально-психологічній службі. Така служба прекрасно себе зарекомендувала (як свідчать зарубіжні спеціалісти) в арміях багатьох країн — Америці, Англії, Голландії, Франції, Німеччині, Італії, Норвегії, Бельгії, Ізраїлю. Наприклад, під час арабо-ізраїльської та ліванської війн за 72 години з допомогою саме цієї служби вдалося вернути в стрій до 60 відсотків психічно потравмованих бойових вояків. Це робилося тут же, у двох — п'яти кілометрах, при лінії фронту в медичних батальйонах бригадами з п'ятьох психіатрів, одного-двох психологів, двох-трьох соціологів. І 60 відсотків солдатів та сержантів, заскочених страхом, були відновлені для бою, тоді як із тих, що лікувалися від психічних травм глибоко в тилу, на фронт повернулось лише 40 відсотків.

Названі країни світу великої ваги надають створенню оптимального психологічного клімату у підрозділах, профілактиці нездорових взаємовідносин між військовиками, попередженню зіткнень між ними на грунті расовому і національному. Це в змозі осилити соціально-психологічна служба, в її потенції й арсенал соціально-психологічних засобів так званого пропагандисько-просвітницького впливу на особовий склад збройних сил. Це я на власні очі побачила в Америці: порядок в армії підтримується, завдячуючи СПС. Американська армійська психологічна служба сягає впливу і на військовиків країн НАТО, а про позастатутні відносини там давно вже й забули.

Так живе сьогодні світ, маючи ядерні страхіття. А ми хіба не в цім світі? Чи маємо винаходити своє колесо до велосипеда, коли багатирічний досвід зарубіжних армій свідчить, що соціально-психологічна служба відіграє роль у досягненні особовим складом високих результатів як у воєнних діях, так і в мирний час. На думку керівництва збройних сил НАТО, витрати на такого роду забезпечення є найбільш розумним капіталовкладенням, бо вони сприяють нарощуванню бойового потенціалу військ. Цитую «Военный вестник»: «Ефект від впровадження психологічних розробок у середньому становить 400 відсотків. У кожному виді збройних сил США розгорнуті служби, де зайнято близько 8 тисяч дипломованих військових і цивільних психіатрів, психологів та соціологів».

Люди розгортають собі на користь. А в нас ладні згорнути. В зачатку. Саме так. Бо як же інакше розцінити прямі нападки на соціально-психологічну службу Збройних Сил України таких державних осіб, як народний депутат полковник Ізмалков чи, скажімо, голова українського фонду соціального захисту військовослужбовців «Созидатель» підполковник Ларцев. Відроджуємо духовність засобами професійними, науковими: соціології, психології, психофізіології, народознавства, правознавства, етики та естетики, історії та етнології... І є душа в цієї служби — ентузіаст, фахівець, професіонал найвищого класу — генерал-майор Володимир Мулява. Душу якраз і прагнуть вийняти...

Даруйте, панове опоненти, але ж треба визначити, що правово являє собою Українська держава! Якщо у вашому понятті вона — союзна республіка розпалої імперії, то зоставайтеся собі при своїй думці, але якщо стала Державою визволеного народу, то не маємо жодної глядки на розвалину, жодного зобов'язання перед її руїнами.

Не якусь, за Ларцевим, «методологію націоналізму», а саме національний патріотизм прищеплює СПС нашим армійцям — від новобранця до генерала. Щоб у такий спосіб усунути духовну прогалину, котра штучно створювалася чужою нам ідеологією впродовж століть. Цією диявольською ідеологією було знято цілий родючий еволюційний пласт національної самоусвідомленості на всій території більшовицького контролю. Радянська армія була назверх сполітизована й обездуховлена. Гіршої не знайти в цілім світі.

І тепер доводиться корчувати та переорювати. І департизовувати, і деполітизовувати, і національно усвідомлювати. Бо то ж озброєні люди. А воїн не має права бути політиком.

Головнокомандувач американської армії Макартур у 50-х роках під час війни в Кореї був улюбленцем свого народу і парламенту. Йшла війна між Північною та Південною Кореєю, і Китай допомагав зброєю Північній Кореї. Ця зброя убивала американського солдата. Йшлося, як перешкодити цьому. Президент США прийняв рішення не поширювати війну на Китай, радше хай гинуть американські воїни. Головнокомандувач заявив публічно, що треба бомбардувати центри постачання зброї. Він зробив політичну заяву. Це було не мілітарне, а політичне рішення. Макартур був терміново викликаний до Вашингтона, йому дозволили виголосити прощальну промову в американському сенаті уже в цивільному одязі. Закон гласить: політику робить президент, а не генерал, хоч і п'ятизірковий.

Марія ВЛАД,
головний спеціаліст соціально-психологічного управління Міністерства оборони України.

Наука

ПЕРШИЙ І ЄДИНИЙ

В Ужгороді відкрито перший академічний вуз. Новостворений інститут електронної фізики Академії наук, який очолив професор Отто Шпеник, унікальний і тим, що за своєю спеціалізацією він — єдиний в Україні.

А все починалось у кінці 60-х з невеликої проблемної лабораторії, створеної вченими Ужгородського держуніверситету. Грунтовні знання і ентузіазм першопрохідців дали можливість уже на початку 80-х перетворити заклад у відділення Інституту ядерних досліджень АН УРСР, яке й стало базою нового навчального закладу.

За період становлення інституту тут підготовлено 5 докторів і майже 20 кандидатів наук. Є і серйозні фундаментальні дослідження, окремі з яких сягли світового визнання. А вигідне розташування, саме в Ужгороді, дало можливість йому інтегруватись у передові наукові системи Європи.

Сьогодні перед колективом насамперед постають проблеми розширення фундаментальних досліджень в атомній та ядерній фізиці, фізиці лазерів, створення нових матеріалів для квантової електроніки та акустооптики тощо. Для цього є всі можливості. Тепер у вузі 8 докторів та 35 кандидатів наук, талановита молодь, до послуг яких 7 спеціалізованих відділів, багата наукова бібліотека, кріогенна станція для виготовлення рідкого азоту, прискорювач електронів, експериментальні майстерні тощо.

У презентації вузу взяв участь президент Академії наук України Б. Патон. Академік вніс ряд конкретних пропозицій. Перш за все він запропонував створити на базі наявних дослідницьких установ Центр наукового моніторингу, підготовки та перепідготовки кадрів для можливої тут вільної економічної зони, а в перспективі — вивчення проблем, пов'язаних з участю України в загальноєвропейському процесі розвитку регіональних та субрегіональних відносин, тощо.

На думку академіка, варто розробити також програму розвитку економіки та культури краю і згрупувати її навколо новосформованого вузу.

Микола ГОРВАТ.

Ужгород.

Історія

УКРАЇНСЬКИЙ РЕНТГЕН

Ім'я Вільгельма Конрада Рентгена відоме усім. Ім'я Івана Пулюя — тільки вузькому колу учених-фізиків

ТАК уже історично склалося, що, розшматована Російською та Австро-Угорською імперіями зі Сходу і Заходу, Україна неспроможна була стримати бурхливий процес еміграції національної еліти, інтелектуального потенціалу зі своєї землі в імперські метрополії та інші регіони і країни.

У Відні і Празі працював фізик-електротехнік Іван Пулюй, котрий раніше від В. Рентгена відкрив невидимі катодні промені. Як відомо, їх у світі називають «рентгенівськими променями». Я зверну увагу не на назву самого результату відомого наукового відкриття, а на ту наукову і етичну нешляхетність, що супроводжувала це досягнення науки XIX століття.

Іван Пулюй народився в селі Гримайлівка на Тернопільщині. Полишивши геологію, він вступає на фізико-математичний відділ філософського факультету Віденського університету. Навчання продовжує у Страсбурзькому університеті, в якому захищає дисертацію і стає доктором фізики. Мріє повернутися до Львова і Києва і віддати набуті знання рідному народові, але за умов імперського протистояння змушений шукати собі роботи і долі на чужині — професором електротехніки в Німецькій політехніці в Празі.

Зустрівшися з А. Ейнштейном у Празі в 1912 році, Іван Пулюй переконливо (з урахуванням етичного «виміру» науки) доводить свій пріоритет у відкритті невидимих катодних променів, які він називав «Ікс». Спостерігаючи явище флуоресценції, він не зміг раціонально пояснити сутність того, що відбувається у вакуумній трубці (яку він вперше відкрив і яку по праву назвали «Пулюєвою трубкою»), коли до неї підвести струм. Спочатку І. Пулюй висував здогад про те, що з катода на екран ідуть невидимі промені — промені «Ікс». Вірячи в елементарну людську порядність і маючи вже опублікованою окремою брошурою статтю «Сяюча електронна матерія і четвертий стан речовини», він ділиться своїми роздумами з доцентом фізики Страсбурзького університету (в якого два семестри слухав лекції) Вільгельмом Конрадом Рентгеном. Останній відповів так нам знайомою сентенцією: «Такого бути не може».

І навіть після вдалого експерименту з відбиттям кисті руки (коли він затулив трубку рукою), етична цнотливість не дозволила І. Пулюю оголосити світові про епохальне відкриття, сутність якого він не міг пояснити в світлі традиційних ідеалів і норм наукового пізнання. Він щиро демонструє на лекції свій винахід, яким особливо цікавиться молодий доктор електротехніки з Вюрцбурга Лехер.

23 січня 1896 року у Вюрцбурзі на засіданні фізико-математичного товариства професор Рентген виголосив публічну лекцію «Про невидимі промені», в якій назвав ряд імен відомих фізиків, але про І. Пулюя не згадав. Інформацію про цю лекцію подав у тижневик «Presse». Щоб зрозуміти «багатомірність» тлумачення відкриття віку, досить узяти до уваги той факт, що доктор Лехер не тільки працював з Рентгеном, але й був сином редактора цього тижневика.

Рентген знав, що І. Пулюй давно вже відкрив (1884 рік) ці промені, але його імені не називає. Крім того, і в пресі багато писалося про пріоритет Пулюя. І все ж, незважаючи на це, Рентген в 1901 році отримує першу у світі Нобелівську премію.

За умов відсутності української державності А. Ейнштейн просто втішає І. Пулюя тим, що, мовляв, тому залишається задоволення з того, що й він вклав свою частку в епохальне відкриття. Молодий доктор теоретичної фізики А. Ейнштейн справедливість і наукову чесність розуміє вельми своєрідно і суто «по-європейському». По-перше, він намагається переконати Пулюя в тому, що для вченого все одно, де й кому віддавати свої знання. І не варто шукати місця, де ти народився. По-друге, невідомо, яка культура, які досягнення стоять за такими рутенцями, як І. Пулюй, тим часом за Рентгеном — уся Європа. Ось як видатний вчений розправляється з «обмеженим місцевим патріотизмом» І. Пулюя (за висловом Ейнштейна).

Ми, за умови побудови незалежної цивілізованої України, маємо глибоко усвідомити, що нагромадження і зростання духовного, інтелектуального потенціалу — колосальна гарантія і надійна опора національно-культурного відродження. Свідоме гальмування назрілих і глибоких реформ з теперішнім ставленням до інтелектуального капіталу і до тих, хто його створює, з великою ймовірністю може привести до того, що молода держава залишиться без талановитих вчених і винахідників. Не виключено, що побудова вільної незалежної України буде супроводжуватись «інтелектуальним спустошенням», якщо в ній не створюватимуть найсприятливіших умов для розвитку духовного та інтелектуального потенціалу нації, духовного відродження українського народу.

С. ВОВК,
член Академії оригінальних ідей, професор, доктор філософських наук.

ПОНЕДІЛОК

5 квітня

I ПРОГРАМА УТ

16.00 УТН.
16.10 Еники-Беники. Телегра для дітей.
16.40 Док. телефільм «Кассандра». («Укртелефільм»).
17.10 Камерний концерт.
17.50 Сім «Я».
18.20 Хижанські вечорниці. Фольклорна програма.
19.00 УТН.
19.20 Творче об'єднання «Громада» представляє: «Візитна картка», «Острів душі», «Заповідник».
20.20 До Днів культури Бурятії в Україні. Док. телефільм «Спогади про ламу Данзана» (Бурятське ТБ).
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.25 Акценти.
21.40 Чарівний промінь.
22.15 Вперше на екрані УТ. Худ. фільм «Афганець».
23.55 УТН.

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Подивись, послухай...
8.40 «Крихітка єнот». Мультфільм.
8.50 «Всю жизнь душа меня ведет...». О. Михайлов.
9.40 Гол.
10.10 Нове покоління вибирає.
.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 «КОАПП». Мультфільм. 11—12 серії.
15.35 Наш музичний клуб.
16.20 Зоряний час.
17.00 Новини.
17.25 Технодром.
17.35 НЕП.
18.05 Погода.
18.10 Прем'єра худ. телефільму «Білі одежі». 1 серія.
19.45 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.40 Гол.
«Нова студія» представляє:
21.10 Прес-клуб.
22.50 Глас народу.
23.00 Новини.
23.20 Джем-сейшн.
0.00 Прес-експрес.

II ПРОГРАМА УТ, III ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Ранковий концерт.
8.10 Наша людина з Мекленбурга.
8.55 Вустами маляти.
9.25 Співає Анастасія.
10.15 Мульти-пульти.
10.25 Козирна дама.
10.55 «Чоловік і дочка Тамари Олександрівни». Худ. фільм.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 «На березі великої ріки». Худ. фільм.
14.35 Дозвілля. Домашній клуб.
14.50 У Ксюші.
15.20 Там-там-новини.
15.35 Прем'єра док. фільму «Дика природа Америки». Фільм 5.
16.05 ТрансРосефір. Острів.
16.50 Співвітчизники.
17.30 Спасіння 911.
18.20 Бізнес в Росії.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Ганна Безулик.
19.10 Мультфільм.
19.30 СІТ-3.
19.40 Ридикюль.
20.10 Твої можливості, людино.
20.20 Худ. фільм «Політ над гніздом зозулі».
22.30 СІТ-3.
22.40 Фортуна. Комерційний огляд.
22.50 Джемікс.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.00 Мультфільми.
13.20 Худ. фільм «На золотому ганку сиділи». Фантастика.
14.50 Відеомузика.
19.15 Мультфільми.
19.30 Худ. фільм «Як стати щасливим». Комедія.
21.00 Програма «Дія».
21.15 Худ. фільм «Останній із могікан». Пригодницький фільм.

ВІВТОРОК

6 квітня

I ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 А. Адан. «Жізель». Балет-пантоміма.
9.45 Наук.-поп. фільм «Гоголівськими шляхами».
10.05 Доброго вам здоров'я.
10.35 Шкільний екран. 10 кл. Основи інформатики і обчислювальної техніки. Допоміжні алгоритми. Розв'язування задач.
11.05 Б. Ступка у виставі «Записки божевільного».
11.40 Шкільний екран. 9 кл. Фізика. Механічні коливання.
12.10 УТН.
12.20 Від села до села.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Пісня на біс».
17.00 Освітній канал для школярів. Українська література. Микола Зеров. Т. Г. Шевченко-художник.
18.00 Веснянка. Народні пісні на слова Шевченка.
18.30 Мистецтво — творча праця зрима. Живопис В. Бовкуна.
19.00 УТН.
19.20 Депутатський канал. Нове законодавство про працю.
19.55 На шляху до Софії. Важка атлетика.
20.15 «Чарівниця вечорниць». Фільм-концерт.
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Україна і світ.
21.55 Київська пектораль.
22.55 Екран пригодницького фільму. Худ. телефільм «Помилка Тоні Вендіса». 1 серія.
0.00 УТН.
0.10 Молодіжна студія «Фантон».

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Веселі нотки.
8.35 «Гори, гори ясно...». Мультфільм.
8.45 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
9.30 У Палаці на Садовому Кільці.
10.00 Таланти і поклонники.
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Приморський бульвар». Худ. телефільм. 1 і 2 серії.
13.30 «Струс». Худ. телефільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Діловий вісник.
14.40 Блокнот.
14.45 Концерт Театру танцю Республіки Саха (Якутія).
15.20 «Ось так я думаю...». Телепарис.
15.30 «КОАПП». Мультфільм. 13—14 серії.
16.00 Ігор Тальков: Росія — біль моєї душі.
17.00 Новини.
17.25 Два секрети з Лучегорська.
17.50 Погода.
18.00 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
18.45 Мініатюра. Музична програма.
18.55 Тема.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра худ. телефільму «Білі одежі». 2 серія.
22.00 Виступ Великого симфонічного оркестру. Диригент В. Федосеєв.
23.00 Новини.
23.25 Звукова доріжка.
23.55 Л-клуб.
0.40 Прес-експрес.

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Мульти-пульти.
8.15 Момент істини.
9.10 К-2 представляє: «Оскар-93». Вручення призів.
10.55 «Розиграш». Худ. фільм.
12.25 Паралелі.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 По сторінках «Вечірнього салону».
15.00 Телебіржа.
15.30 Там-там-новини.
15.45 Студія «Рост». Музичний клас.
16.15 ТрансРосефір. «Космополіс».
17.00 Золота гілка. «Кормча книга».
17.30 Панове-товариші.
17.45 Кримінальна хроніка УВС м. Києва.
18.00 На сьомій сесії Верховної Ради України.
19.05 Київська панорама.
19.25 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 150 серія.
20.15 «Хіала» інформує.
20.25 На сьомій сесії Верховної Ради України.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.15 Мультфільм.
13.25 Худ. фільм «Багсі Мелоун». Пародійна комедія.
18.30 Мультфільми.
18.45 Худ. фільм «Червона борода». Драма.
21.00 Телепрезентація програми «Лідери» (Київський завод електроконструкцій «ЕЛЕКОН»).

СЕРЕДА

7 квітня

I ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Свічадо.
8.50 Док. фільм «Богородиця».
9.25 Чарівний промінь.
10.00 Наук.-поп. фільм «Українська художня школа».
10.35 Шкільний екран. 7 кл. Фізика. Тиск у рідинах і газах. Архімедова сила.
10.55 Екран пригодницького фільму. Худ. телефільм «Помилка Тоні Вендіса». 1 серія.
12.00 УТН.
12.10 Село і люди.
16.00 УТН.
16.10 Фант-лото «Надія».
17.20 Наук.-поп. фільм «Сумне і світле свято наше».
17.40 Концерт хору Укртелерадіокомпанії.
18.10 Сьогодні — Всесвітній день здоров'я. Наше серце.
18.40 Дні культури Бурятії в Україні. Телефільм «Бурятські візерунки». (Бурятське ТБ).
19.00 УТН.
19.20 Благовіщення Пресвятої Богородиці. Відеорепортаж із святкового Богослужіння у Володимирському соборі.
19.50 За і проти.
20.20 Концерт при свічах.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Акценти.
21.50 Золоті ворота.
22.20 Кубок України з футболу. «Карпати» — «Металург». 2 тайм.
23.05 Екран пригодницького фільму. Худ. телефільм «Помилка Тоні Вендіса». 2 серія.
0.10 УТН.
0.20 Духовна музика.

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Мультфільм.
8.35 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
9.20 Прем'єра док. телефільму «Циганське щастя».
10.10 Наш музичний клуб.
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Острів». Худ. телефільм. 1 і 2 серії.
13.30 Мультфільми.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 «КОАПП». Мультфільм. 15—17 серії.
15.45 Джем.
16.15 Клуб «700».
16.50 Технодром.
17.00 Новини.
17.25 Програма «Здоровенькі були».
17.50 Азбука власника.
18.00 Погода.
18.05 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
18.50 Після прем'єри: роздуми, зустрічі, долі.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.40 ТВ-версія.
21.20 Футбол. Ліга чемпіонів. «Гетеборг» (Швеція) — «Мілан» (Італія).
23.20 Новини.
23.40 Футбол. Ліга чемпіонів.
0.30 Прес-експрес.

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Ранковий концерт.
8.15 Безшумні лідери.
8.45 Мульти-пульти.
8.50 Золота гілка.
9.20 Балет Санкт-Петербурга.
10.00 Ляси.
10.30 Концерт джазової музики.
11.00 «Пан оформлювач». Худ. фільм.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 Програма «Ретро».
13.55 Пілігрим.
14.40 Дозвілля. Під знаком Риби.
15.00 Бізнес: нові імена.
15.15 Там-там-новини.
15.30 Студія «Рост». Музичний клас.
16.00 ТрансРосефір. «Далекий Схід».
16.45 Християнська програма.
17.15 Свято кожного дня.
17.20 Мистецький салон. Вітальня Миколи Лисенка.
18.00 На сьомій сесії Верховної Ради України.
19.00 Київська панорама.
19.20 «Хіала» інформує.
19.30 На сьомій сесії Верховної Ради України.
21.05 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 151 серія.
21.55 На сьомій сесії Верховної Ради України.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.15 Мультфільми.
13.30 Худ. фільм «Злодії в законі». Гостросюжетний фільм.
18.30 Мультфільми.
18.45 Худ. фільм «Кінг-Конг». Пригодницький фільм.
20.50 Інформаційна програма «Рулетка».

ЧЕТВЕР

8 квітня

I ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 «Укртелефільм» — представляє. Із циклу «Музика як слово». «Варшавська осінь».
8.30 Три біловодські зустрічі. Народні промисли (Луганщина).
9.00 Худ. телефільм «Летюча миша». 1 і 2 серії.
11.15 Співає Анне Вескі.
11.40 Шкільний екран. 5 кл. Музика. Камерні вокальні твори.
12.10 УТН.
12.20 Екран пригодницького фільму. Худ. телефільм «Помилка Тоні Вендіса». 2 серія.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. Юні таланти.
16.30 Наша дитина.
17.00 Освітній канал для школярів. Фізико-математична школа. Фундаментальні досліди у фізиці. На всі руки майстер. Писанкарство.
17.45 В. Камінський. Кантата «Україна. Хресна дорога».
18.30 Дні культури Бурятії в Україні. Телефільм «Скарби над Бурятією» (Бурятське ТБ).
19.00 УТН.
19.20 Телерадіоканал «Право».
20.10 Перспектива.
20.25 Б. Лятошинський. «На берегах Вісли». Симфонічна поема.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Молодіжна студія «Гарт».
22.35 Міжнародний турнір з акробатичного рок-н-ролу.
23.20 Світ поезії. Леся Українка.
23.40 М. Кривень. «Пісні у студії».
0.05 УТН.

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Мультфільми.
8.45 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
9.30 «Українські посиденьки» («Укртелефільм»).
10.10 ...До шістнадцяти і старші.
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 Футбол. Ліга чемпіонів.
13.00 Повернення у храм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Мультфільми.
15.35 Концерт з творів Ф. Шопена.
16.00 Прем'єра док. телефільму «Катинська справа».
17.00 Новини.
17.25 ...До шістнадцяти і старші.
18.05 Погода.
18.15 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
19.00 Велика прогулянка.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.40 Лотто «Мільйон».
21.10 Прем'єра худ. телефільму «Білі одежі». 3 серія.
22.35 Пісня-93. У перерві — 23.00 Новини.
0.45 Прес-експрес.

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Нові часи старого міста.
8.40 Наш сад.
9.10 Футбол. Кубок володарів кубків. Півфінал. «Спартак» (Москва). — «Антверпен» (Бельгія).
11.00 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 150 і 151 серії.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 М. Равель. Чарівні історії.
14.25 Паралелі.
14.45 Театр, де грають діти.
15.30 Там-там-новини.
15.45 Мульти-пульти.
16.15 Панорама приватизації.
17.00 Так і живемо.
17.30 М-трест.
17.45 Фільм-балет «Ромео і Юлія».
18.00 На сьомій сесії Верховної Ради України.
19.15 Київська панорама.
19.35 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 152 серія.
20.25 На сьомій сесії Верховної Ради України.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.05 Мультфільми.
13.20 Худ. фільм «Прибиральник сміття». Детектив.
15.05 Відеомузика.
19.15 Мультфільми.
19.30 Худ. фільм «Петровка, 38». Пригодницький фільм.
21.00 «Шлях нагору».
21.15 Худ. фільм «Смерть їй пасує». Фантастична комедія.

П'ЯТНИЦЯ

9 квітня

I ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Худ. телефільм «Мері Поппінс, до побачення». 1 і 2 серії.
10.20 Ліричні мелодії.
10.35 Шкільний екран. 10 кл. Фізика. Електричний струм у вакуумі.
11.05 Театральні проекти Геннадія Татарченка.
11.40 Шкільний екран. 10 кл. Історія України. Доля української інтелігенції (30-і роки).
12.05 УТН.
12.15 Молодіжна студія «Гарт».
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. Мультфільм «Віра та Анфіса на уроці в школі».
16.20 Незабутні. Диригент Дмитро Котко.
17.40 Посвіт. Презентація мистецького центру Українського козацтва.
19.00 УТН.
19.20 Урядовий вісник.
19.50 Музика весни. Співає В. Зінкевич.
20.20 Док. фільм «Враження».
20.45 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.55 Літературно - мистецька студія «Основа». Тодось Осьмачка. «Втікач».
22.40 Арт-майдан. Післямова до авторського вечора А. Демиденка. Гості студії. Авторська пісня. Музичні фестивалі 1993 р.
0.10 УТН.
0.20 «Я заводной». Заслужений артист України В. Леонтьєв.

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Джем.
8.50 Фільм — дітям. «Блакитний патруль».
9.55 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 Ю. О'Ніл. «Довгий день іде у ніч». Фільм-вистава Малого театру Росії.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Бридж.
14.50 Бізнес-клас.
15.05 Блокнот.
15.10 Фільм-дітям. «Блакитний патруль».
16.15 Виступ фольклорного ансамблю з Липецька.
16.30 Справа.
17.00 Новини.
17.25 «Шлях у Мекку».
17.45 Погода.
17.50 Людина і закон.
18.15 Вагон «03».
18.45 Поле чудес.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.40 Людина тижня.
20.55 Прем'єра худ. телефільму «Білі одежі». 4 серія.
22.15 Репортаж ні про що.
«ВИД» представляє:
22.25 Політбюро.
23.00 Новини.
23.20 Музобоз.
0.00 Майданчик «Обозу». Група «Рондо».
1.00 Прес-експрес.

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 На політичному Олімпі.
8.50 Хіт-дует «Галина — Ліна».
9.20 Сам собі режисер.
9.50 Театральний роз'їзд.
10.50 Дозвілля.
11.05 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 152 серія.
11.55 Портрети, що ожили.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 Іжиця.
13.55 У світі тварин.
15.00 Телебіржа.
15.30 Там-там новини.
15.45 Студія «Рост». «15-річний капітан».
16.15 Вікно.
16.45 «Зісланий на планету Земля». Худ. телефільм. 5 серія.
17.35 Мультфільми.
17.50 Телефільм «Весняні замальовки».
18.00 На сьомій сесії Верховної Ради України.
19.10 Київська панорама.
19.30 На сьомій сесії Верховної Ради України.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.00 Мультфільми.
13.15 Худ. фільм «Листи мертвої людини». Фантастика.
14.45 Відеомузика.
18.30 Мультфільми.
19.05 Худ. фільм «Моя мачуха — інопланетянка». Фантастична комедія.
20.50 Інформаційна програма «Рулетка».
21.05 Музична пауза.

Ситуація

ЩО Ж СТАЛОСЯ У ВІЛЬНЮСІ?..

Після бою на ринзі в столиці Литви загинув спортсмен, колишній офіцер, афганець, батько двох дітей. Сталося непоправне. Ця подія, природно, збентежила громадськість. Особливо гірко було тим, хто близько знав Аркадія Литвинського — чудову людину і відмінного кікбоксера.

Відомий майстер рингу, чемпіон світу серед професіоналів Віктор Дорошенко у пресі виступив з викривальною статтею «Жизнь и смерть в двенадцати раундах. Ответят ли за гибель Аркадия Литвинского его бездушные работодатели?».

Що ж, цілком зрозуміло, що Віктора вразила загибель товариша.

Певний час зі штаб-квартири ВФК (Всеєвразійська федерація кікбоксингу) і ВКР (Всеукраїнська рада кікбоксингу) не надходило ніяких відомостей. Хоча, природно, багатьох цікавила реакція сторони, яку атакували, що називається, нокаутуючими звинуваченнями. А річ у тім, як пояснив на прес-конференції для українських та зарубіжних журналістів, що відбулася кілька днів тому в приміщенні «Спортивної газети», пресаташе ВРК Олександр Борщевський, багато осіб, по-різному маючи відношення до тієї трагічної події, були відсутніми.

На початку прес-конференції, яка скоріше була круглим столом, виступив президент ВРК Андрій Чистов, який зачитав заяву ВФК:

— 25 березня ц. р. в газеті «Киевские ведомости» і наступного дня в газеті «Зустріч» були опубліковані стаття і заява, основані на дезінформації й тенденційності, спрямовані на дискредитацію нашої організації любительського кікбоксингу в очах громадськості.

Категорично спростовуємо усі бездоказові і неправдоподібні звинувачення на нашу адресу. Вважаємо за необхідне заявити, що для захисту своєї честі й гідності федерація і надалі вживатиме всіх необхідних заходів, аж до звернення до відповідних органів і суду...

Це звернення підписали обидва керівники федерації і ще ряд відомих спортсменів. До речі, вони були присутні на прес-конференції. Підкреслюю цей факт тому, що чемпіон світу серед професіоналів Віталій Кличко заявив присутнім, що з листом, опублікованим у «Зустрічі», він не знайомий і його не підписував. Інша річ, що він має власний погляд на трагедію, що сталася. Але про це пізніше.

Свої думки висловили: чемпіони світу серед професіоналів С. Кисельов (Москва), О. Басарт (Харків), заслужений тренер України О. Чмутов (Донецьк), призер чемпіонату Європи серед любителів М. Ширяєв (Миколаїв), призер чемпіонату світу серед любителів В. Українцев (Москва).

Звичайно ж, з особливою увагою були вислухані повідомлення П. Орла (Київ, головний арбітр матчу у Вільнюсі), В. Черкашина (Мінськ, суддя в рингу), С. Лендела (Ужгород, бокового судді) і В. Лєскова — лікаря збірної СНД.

Проаналізувала обидві публікації в київських газетах юрист ВФК В. Алтухова. Можна було б на ньому зупинитися детальніше. Однак напередодні ми отримали таку ж інформацію з Москви від президента ВФК Олега Зіборова. Тому наводимо витримки з неї:

— ВФК ніколи не претендувала на роль управління розвитком кікбоксингу як любительського, так і професіонального. Все це в компетенції національних федерацій та організацій в галузі професіонального кікбоксингу і проведенні турнірів. ВФК ж виконує суто координуючі функції.

Турнір у Вільнюсі проводила Литовська асоціація кікбоксингу (президент О. Орешко) та вільнюський клуб «Залізні вовки». Промуотером (організатором) змагання був В. Шестак (Вільнюс), відомий тренер та суддя. Він же й запросив П. Орла як головного арбітра цих змагань, а В. Черкашина попросив узяти на себе функції рефері в тому бою. А. Литвинський тренувався в клубі В. Шестака і вважав його своїм тренером. Ті ж організатори запросили мінчанина І. Перця спільно з литовським тренером секундувати Аркадія. ВФК ніколи не була роботодавцем А. Литвинського, ніяких контрактів з ним не укладала.

Про самий поєдинок. Він проходив у складній, рівній боротьбі з взаємними шансами. Рахунок суддівських записок після 10-го раунду — 96,5:100 (суддя Лендєл), 96:98 (суддя Сигов), 98,5:98,5 (суддя Ящук). Тобто з невеликою перевагою лідирував Алієв, але Литвинський зберігав шанси на перемогу. Після 11-го раунду рахунок уже був 104,5:110, 104:108; 107,5:108,5. У Литвинського залишалася єдина можливість відібрати титул чемпіона Євразії, перемігши нокаутом. Поряд з П. Орлом сидів О. Орешко. В. Шестак стояв поруч рингу в районі кута А. Литвинського. Ніхто з них в 11-му, а також у 12-му раундах, так само, як і литовський секундант Аркадія, не вжили ніяких дій, щоб зняти спортсмена. Навпаки, саме в 12-му раунді литовські організатори підбадьорювали Аркадія криками, просили активізувати боротьбу.

У перервах між 11-м і 12-м раундами лікар збірної СНД В. Лєсков (Київ) і тренер І. Перець пропонували Аркадію відмовитись від подальшого продовження бою через травму ноги, але він відмовився навідріз. Литвинський сказав: «Я продовжуватиму бій». Він був сповнений рішучості не тільки завершити поєдинок, а й перемогти. Саме так він вів боротьбу.

Стався трагічний випадок: збіг фатальних обставин. Аркадій Литвинський — чудова людина і впертий боєць, звичайно, не міг, виступаючи вдома, розчарувати своїх шанувальників, боровся за перемогу до кінця.

Спорт найвищих досягнень — екстремальна площина буття, пов'язана з підвищеним ризиком. Померти від розриву серця на дистанції може легкоатлет або велогонщик. Від нещастя не застраховані кікбоксери і спортсмени, які займаються контактними видами єдиноборств. Аморально смакувати на всі лади те, що сталося.

Вражає те, що Дорошенко стверджує про П. Орла, майстра спорту з боксу, багато років пропрацювавшого тренером і В. Черкашині, який виступав у змаганнях з карате і має значний досвід роботи з фулконтакту (підготував десять чемпіонів СРСР та СНД, призерів чемпіонатів світу Європи з кікбоксингу), мовляв, «вони ніколи не відчували, що таке удар на рингу».

Залишимо на совісті Дорошенка ствердження про «матюки-перематюки», гулянки, привласнені гроші. Проте, що, ніби, президент ISKA Майк Сойєр не хоче мати справ з Чистовим. Можна було б процитувати листа пана М. Сойєра, надісланого А. Чистову, в якому висловлюється бажання продовжувати співробітництво в майбутньому. А також заяви президентів міжнародних федерацій PKA, PKC, WAKO, WKA про створення спільно з ВФК міжнародної організації, яка об'єднала б кікбоксерів усього світу...

Така думка президента ВФК. А ось ще кілька висловлень присутніх на прес-конференції.

Б. Фьочес, президент телекомпанії FBTW (США):

— Сам у минулому був спортсменом, виступав у змаганнях з карате. Опинявся, природно, в різних ситуаціях. Але ніколи, як мені не було важко, не подавав вигляду. Намагався своєю поведінкою переконати лікарів та суддів, що сповнений сил і можу продовжувати бій. Справжній спортсмен рідко заявить про припинення боротьби...

В. КЛИЧКО, ЧЕМПІОН СВІТУ СЕРЕД ПРОФЕСІОНАЛІВ (КИЇВ):

— Я не був присутнім на тому бої, а тільки переглянув його відеозапис. У мене склалася певна думка про суддівство. Нею поділився зі своїми друзями Олексієм Нечаєвим і Віктором Дорошенком. В цьому плані у нас спільні точки зору. Бій треба було припинити в одинадцятому раунді. Але стаття в «Киевских ведомостях» для мене, відверто, була несподіванкою. А свого підпису під заявою, опублікованою в газеті «Зустріч», я не ставив.

О. АЛІЄВ, ЧЕМПІОН ЄВРАЗІЇ СЕРЕД ЛЮБИТЕЛІВ (ЧЕЛЯБІНСЬК):

— Бій був рівним. Особливої переваги над Аркадієм не відчував. І неправду написали в газеті, мовляв, я перекладував суперника з рукавички на рукавичку. Насправді, як мені здалося, він був у досить хорошій формі. Мені зараз особливо важко і боляче. Адже все закінчилося трагедією...

В. ЦИЦКИШВІЛІ, ПРЕДСТАВНИК МІЖНАРОДНОЇ АДВОКАТСЬКОЇ КОМПАНІЇ БІ. АЙ. ЕМ. (КИЇВ):

— ВФК звинувачується газетою у вбивстві (зловмисному чи не зловмисному). Подібний наклеп карається в кримінальному порядку. Авторитетною інстанцією в подібних випадках може бути виключно судово - медична експертиза і її заключення. Про якісь смертельні удари, окрім неї, стверджувати ніхто, повторюю, не має права. Ми надіслали позив про захист честі і гідності з відшкодуванням не тільки моральної, але й матеріальної шкоди. А потім буде заява до інстанцій з клопотанням про порушення кримінальної справи.

В. ЩЕРБАЧОВ, ГОЛОВА ФЕДЕРАЦІЇ СПОРТИВНИХ ЖУРНАЛІСТІВ УКРАЇНИ:

— Мені особисто сподобалася принципова позиція Віталія Кличка. А от публікації в київських газетах і показ відеозапису бою на УТ з коментарем — негарна затія. Акценти явно були розставлені упереджено. Не знаю головного «режисера» цих акцій, але певен, що ведеться якась тіньова боротьба. Прикро: хлопці «вкалують» на рингу, а за їхніми спинами триває нечесний розбір. І вірно пролунали думки про те, що заради спільної справи необхідно позбутись амбіцій і прагнути об'єднання...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

СУБОТА
10 квітня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
9.15 Молодіжна студія.
9.45 Телетехнотека.
10.05 Доброго вам здоров'я. Профілактика венеричних захворювань.
10.40 З кінокамерою по Європі. «Рюген. Німецький острів-рай»
11.10 Заключний концерт українського фестивалю «Юність балету-93».
12.45 «Ігротека». Шукачі слів.
13.30 «Вам, ветерани мистецтв. Відеозапис з Національної опери України.
15.00 УТН.
15.10 «Д'Артаньгав і троє псівмушкетерів». 25 і 26 серії.
16.00 Вервиця.
16.30 Дитячий театр Тетяни Дикаревої.
17.20 Сонячні кларнети.
18.30 Наше коло.
19.00 УТН.
19.20 Хроніка МВС.
19.35 Студія «Всесміх». Андрій Сова.
20.30 Рідна мова. Подорож.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.25 Вперше на екрані УТ. Худ. фільм «Іван і кобила».
22.30 Вікно в Америку. Спільна програма «Голосу Америки» і телекомпанії «Уорлднет».
23.00 Конкурсно - розважальна програма «Делікатес-шоу».
0.25 УТН.
0.35 Кубок України з волейболу. Чоловіки.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

6.35 Ранкова гімнастика.
6.55 Суботній ранок ділової людини.
7.40 Спорт-шанс.
8.15 «Марафон-15» — малятам.
8.40 Автограф по суботах.
9.10 Екстра-НЛО.
9.40 ЕКО. Екологічний огляд.
9.55 «Прощай, філософіє», Док. телефільм.
10.30 Веді.
11.10 Медицина для тебе.
11.50 Азбука власника.
12.00 Прем'єра док. телефільму «Червоний космос». Фільм 9.
12.30 Худ. фільм «Максимко».
14.00 Новини
14.25 Концерт Владияра в Колонному залі Будинку спілок.
15.25 День довіри.
15.35 «Ну, постривай». Мультфільм. Випуски 15 і 16.
16.00 Спортивна програма «Ультра — сі».
16.55 Червоний квадрат.
17.35 У світі тварин.
18.15 «Оба-на-Угол» шоу.
18.45 Прем'єра худ. фільму «Постріли у пітьмі».
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра худ. телефільму «Анна Кареніна». 1 серія.
21.35 Брейн-ринг.
22.25 «Білосніжка і семеро гномів».
23.00 Новини.
23.45 Сно-бачення.

ІІ ПРОГРАМА УТ, ІІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.25 Свій погляд на світ.
7.50 «Амури завжди перемагають». Мультфільм (США).
8.00 Формула-730.
8.30 Студія «Рост».
9.00 Непізнаний Всесвіт.
9.30 «Бурда моден» пропонує...
10.00 Ази кар'єри.
10.15 Як жити будемо?
11.00 «Земля Санникова». Худ. фільм.
12.30 Зигзаг удачі. Відбірковий тур.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Пілігрим.
14.05 Ізабель. Розважальна вікторина.
14.50 «Без забобонів». Фільм про психологію натовпу.
15.45 Золота шпора.
16.15 Футбол без кордонів.
17.10 «Талант... і поклонники».
18.10 «Укртелефільм» представляє: «Вільний селянин». Голодомор: хроніка злочину. Передача 1.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Анатолій Бондаренко.
19.10 Мультфільм.
19.30 СІТ-3.
19.40 Митниця дає добро.
19.50 Візитка.
19.55 Хіт-рік.
20.30 «3×200».
20.45 Худ. фільм «Перлина Нілу».
22.30 СІТ-3.
22.40 Віннер — до...
22.50 Історія «Бітлз», Частина 1.
23.25 Віннер — після...
23.35 Астробарліг.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.45 Мультфільм «Американська казка».
15.00 Відеомузика.
18.25 Мультфільми.
18.40 «35 хвилин джазу».
19.15 Історія на екрані. Худ. фільм «Падіння Римської імперії».
21.45 Маски-шоу.

НЕДІЛЯ
11 квітня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 У неділю вранці.
9.30 Кінофільм «Христос Воскрес».
10.45 Таланти твої, Україно. Огляд колективів Житомирської філармонії.
11.30 Для дітей. Худ. телефільм «Проданий сміх». 1 серія.
12.30 Естрадний концерт.
13.00 Канал «Д».
14.00 Зичимо щастя.
15.00 УТН.
15.10 Село і люди.
15.55 На варті.
16.40 Мультфільм на замовлення.
17.30 Дитяча музична студія.
18.00 Свічадо. Науково-пізнавальна програма.
18.45 Фільм-концерт «Ти моя пісне».
19.00 УТН.
19.20 Всесвітній спортивний огляд «Жиллетт».
20.00 Чемпіонат України з футболу. «Динамо» — «Металург».
20.45 Мультфільм «Літаючий будинок». 16 серія.
21.15 Кінопроба. Телегра.
22.15 Будьте з нами.
23.45 Вперше на екрані УТ. Худ. фільм «Аліса і Букініст».

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

6.35 Ранкова гімнастика.
6.45 Тираж «Спортлото».
7.00 Година сили духу.
8.00 Центр.
8.30 З ранку раненько. Прем'єра мультфільму «Денвер — останній з динозаврів».
9.00 Доки всі вдома.
9.30 Ранкова зірка.
10.20 Соло.
10.50 Військове ревю.
11.25 «Недорожні нотатки, або Подорож з Соні у пошуках Америки».
11.50 Прем'єра телефільму для дітей «Пригоди Чорного Красунчика».
12.15 «Марафон-15» — старт.
13.00 Прем'єра мультфільму «Піф і Геркулес».
13.10 Прем'єра док. фільму «Підводна одіссея команди Кусто».
14.00 Новини
14.20 Діалог у прямому ефірі.
15.00 Клуб мандрівників.
15.50 Прем'єра мультфільмів «Каспер і його друзі», «Справжні мисливці за привидами».
16.50 Панорама.
17.30 Телелоція.
17.45 Новини.
18.00 «Мудрець». Прем'єра фільму-вистави Московського театру Ленкому.
20.55 Реклама.
21.00 Підсумки.
21.45 Спортивний уїк-енд.
22.00 Погода.
22.05 Вокзал мрії.
23.25 Всеросійський кіноринок.
0.05 Футбол. На шляху до Уемблі.

ІІ ПРОГРАМА УТ, ІІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.25 «Піде над ним вітер». Док. фільм.
8.10 Антракт.
8.15 «Весела Греція». Мультфільм (США).
8.30 Ностальгічні посиденьки.
9.00 Студія «Рост».
9.30 Фольклор.
10.00 Програма «03».
10.30 Ати-бати...
11.00 Кіпрас Мажейка. Репортажі з «Малої Європи».
11.30 На виставі Л. Додіна «Біси»
12.10 Кубок володарів кубків з гандболу. «Мотор» — «Ростсільмаш».
13.20 Не вирубати...
13.35 Кращі ігри НБА.
14.35 Кроки.
15.20 Познер і Донах'ю.
15.50 Відеопоезія. Г. Державін.
16.05 Біла ворона.
16.50 Док. фільм «Ангеле мій».
17.25 «Укртелефільм» представляє: «Вільний селянин». Голодомор; хроніка злочину. Передача 2.
18.30 Обличчям до столиці.
19.00 Візитка. Олена Косяченко.
19.05 Мультфільм.
19.30 СІТ-3.
19.40 Мої друзі.
20.00 Марія-шоу.
20.20 Сиди і дивись.
20.30 Світська хроніка. Ален Делон.
20.45 Худ. фільм «Зорро».
22.30 СІТ-3.
22.40 Містер X.
23.10 Історія «Бітлз». Частина 2.
23.55 Сиди і дивись.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.50 Мультфільми.
14.20 Худ. фільм «Біле сонце пустелі». Гостросюжетний фільм.
15.45 Відеомузика.
18.35 Мультфільми.
18.50 Худ. фільм «Огарьова, 6». Пригодницький фільм.
20.20 Інформаційна програма «Рулетка».
20.35 Худ. фільм «Тутсі». Комедія.
22.15 Відеомузика.

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, завідуючий відділом гуманітарних проблем; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
⊙ Рукописів не повертаємо.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 614907

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Зам. 0311061